

- iii) εξουσία να προσλαμβάνουν και να απολύουν προσωπικό ή να προτείνουν προσλήψεις, απολύσεις ή άλλες ενέργειες που αφορούν το προσωπικό.

(2) Ειδικοί:

Άτομα που απασχολούνται από νομικό πρόσωπο και διαθέτουν ειδικές γνώσεις που είναι απαραίτητες για τη λειτουργία της εμπορικής παρουσίας, τον ερευνητικό εξοπλισμό, τις τεχνικές γνώσεις ή τη διαχείριση. Η αξιολόγηση των εν λόγω γνώσεων δύναται να αφορά, εκτός από τις ειδικές γνώσεις που αφορούν την εμπορική παρουσία, υψηλού επιπέδου προσόντα για τον συγκεκριμένο τύπο εργασίας ή εμπορίου που απαιτεί ειδικές τεχνικές γνώσεις, καθώς και την ιδιότητα μέλους αναγνωρισμένου επαγγέλματος.

- β) Ως «ασκούμενοι πτυχιούχοι», νοούνται τα φυσικά πρόσωπα του μέρους ΕΚ ή των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM που απασχολήθηκαν από νομικό πρόσωπο του εν λόγω μέρους ΕΚ ή του υπογράφοντος κράτους CARIFORUM επί χρονικό διάστημα τουλάχιστον ενός έτους, διαθέτουν πανεπιστημιακό πτυχίο και μετατέθηκαν προσωρινά σε μια εμπορική παρουσία ή στη μητρική εταιρεία του νομικού προσώπου στο έδαφος του άλλου μέρους, με σκοπό την επαγγελματική εξέλιξη ή την απόκτηση κατάρτισης σε επιχειρηματικές τεχνικές ή μεθόδους¹.

¹ Μπορεί να απαιτηθεί από την εμπορική παρουσία υποδοχής να υποβάλει ένα πρόγραμμα κατάρτισης που να καλύπτει τη διάρκεια της διαμονής για προηγούμενη έγκριση, αποδεικνύοντας ότι ο σκοπός της διαμονής είναι για κατάρτιση. Για την Ισπανία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Αυστρία και την Ουγγαρία, η κατάρτιση πρέπει να συνδέεται με το πανεπιστημιακό πτυχίο το οποίο έχει αποκτηθεί.

- γ) Ως «πωλητές επιχειρηματικών υπηρεσιών», νοούνται τα φυσικά πρόσωπα του μέρους ΕΚ ή των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM που είναι αντιπρόσωποι φορέα παροχής υπηρεσιών του εν λόγω μέρους ΕΚ ή υπογράφοντος κράτους CARIFORUM που επιζητούν προσωρινή είσοδο στο έδαφος του άλλου μέρους με σκοπό τη διαπραγμάτευση της πώλησης υπηρεσιών ή τη σύναψη συμφωνιών για την πώληση υπηρεσιών για τον εν λόγω πάροχο υπηρεσιών. Δεν συμμετέχουν στην πραγματοποίηση άμεσων πωλήσεων στο ευρύ κοινό και δεν λαμβάνουν αμοιβή από πηγή εντός του μέρους ΕΚ υποδοχής ή του υπογράφοντος κράτους CARIFORUM, αντίστοιχα.
- δ) Ως «συμβατικοί πάροχοι υπηρεσιών», νοούνται τα φυσικά πρόσωπα του μέρους ΕΚ ή των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM που απασχολούνται από νομικό πρόσωπο του εν λόγω μέρους ΕΚ ή του υπογράφοντος κράτους CARIFORUM, το οποίο δεν έχει εμπορική παρουσία στο έδαφος του άλλου μέρους και το οποίο έχει συνάψει σύμβαση καλής πίστης (πλην εκείνης μέσω υπηρεσίας όπως ορίζεται με το CPC 872) για την παροχή υπηρεσιών με τελικό καταναλωτή στο δεύτερο μέρος απαιτώντας την παρουσία σε προσωρινή βάση των υπαλλήλων του στο εν λόγω μέρος έτσι ώστε να πληρωθεί η σύμβαση για την παροχή υπηρεσιών.

- ε) Ως «ανεξάρτητοι επαγγελματίες», νοούνται τα φυσικά πρόσωπα του μέρους ΕΚ ή των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM που συμμετέχουν στην παροχή υπηρεσίας και είναι εγκατεστημένοι ως αυτοαπασχολούμενοι στο έδαφος του εν λόγω μέρους ΕΚ ή υπογράφοντος κράτους CARIFORUM και οι οποίοι δεν έχουν εμπορική παρουσία στο έδαφος του άλλου μέρους και έχουν συνάψει σύμβαση καλής πίστης (εκτός εκείνης μέσω υπηρεσίας όπως ορίζεται από το CPC 872) για την παροχή υπηρεσιών με τελικό καταναλωτή στο δεύτερο μέρος απαιτώντας την παρουσία τους σε προσωρινή βάση στο εν λόγω μέρος έτσι ώστε να πληρωθεί η σύμβαση για την παροχή υπηρεσιών¹.
- στ) Ως «τίτλοι», νοούνται διπλώματα, πιστοποιητικά και άλλα αποδεικτικά στοιχεία (επίσημης εκπαίδευσης) που εκδίδονται από αρχή καθορισμένη σύμφωνα με τις νομικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις και τα οποία πιστοποιούν επιτυχή ολοκλήρωση επαγγελματικής κατάρτισης.

ΑΡΘΡΟ 81

Στελέχη και ασκούμενοι πτυχιούχοι

1. Για κάθε τομέα που απελευθερώνεται σύμφωνα με το Κεφάλαιο 2 του παρόντος Τίτλου και υπό την προϋπόθεση τυχόν επιφυλάξεων που απαριθμούνται στο παράρτημα IV, το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM επιτρέπουν στους επενδυτές του άλλου μέρους να απασχολούν στις εμπορικές παρουσίες τους φυσικά πρόσωπα του άλλου μέρους, υπό την προϋπόθεση ότι οι υπάλληλοι αυτοί είναι στελέχη ή ασκούμενοι πτυχιούχοι, όπως ορίζεται στο άρθρο 80. Η προσωρινή είσοδος και η διαμονή στελεχών και ασκούμενων πτυχιούχων διαρκεί έως τρία έτη για ενδοεταιρικές μεταθέσεις, 90 ημέρες σε οποιαδήποτε 12μηνη περίοδο για τους επιχειρηματικούς επισκέπτες και ένα έτος για τους ασκούμενους πτυχιούχους.

¹ Η σύμβαση παροχής υπηρεσίας που αναφέρεται στα σημεία δ) και η) συμμορφώνεται με τους νόμους, κανονισμούς και απαιτήσεις του μέρους ΕΚ ή των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM, όπου εκτελείται η σύμβαση.

2. Για κάθε τομέα που απελευθερώνεται σύμφωνα με το Κεφάλαιο 2 του παρόντος Τίτλου, τα μέτρα τα οποία δεν διατηρούνται ούτε υιοθετούνται από το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM είτε σε επίπεδο περιφερειακής υποδιαίρεσης είτε στο σύνολο του εδάφους τους, εκτός αν ορίζεται άλλως στο παράρτημα IV, καθορίζονται ως περιορισμοί ως προς τον συνολικό αριθμό των φυσικών προσώπων που επενδυτής μπορεί να απασχολεί ως στελέχη και των ασκούμενων πτυχιούχων σε ένα συγκεκριμένο τομέα με τη μορφή αριθμητικών ποσοστώσεων ή απαίτησης εξέτασης οικονομικών αναγκών και ως περιορισμοί που εισάγουν διακρίσεις.

ΑΡΘΡΟ 82

Πωλητές επιχειρηματικών υπηρεσιών

Για κάθε τομέα που απελευθερώνεται σύμφωνα με τα κεφάλαια 2 ή 3 του παρόντος Τίτλου και υπόκειται σε οποιεσδήποτε επιφυλάξεις που απαριθμούνται στο παράρτημα IV, το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM επιτρέπουν την προσωρινή είσοδο και διαμονή πωλητών επιχειρηματικών υπηρεσιών για περίοδο έως και ενενήντα ημέρες σε κάθε δωδεκάμηνη περίοδο.

ΑΡΘΡΟ 83

Πάροχοι συμβατικών υπηρεσιών και ανεξάρτητοι επαγγελματίες

1. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM επανεπιβεβαιώνουν τις αντίστοιχες υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις δεσμεύσεις τους δυνάμει της συμφωνίας GATS όσον αφορά την προσωρινή είσοδο και διαμονή των παρόχων συμβατικών υπηρεσιών και των ανεξάρτητων επαγγελματιών.

2. Παρά την παράγραφο 1, το μέρος ΕΚ επιτρέπει την παροχή υπηρεσιών στο έδαφος των κρατών μελών του από παρόχους συμβατικών υπηρεσιών των κρατών CARIFORUM μέσω παρουσίας φυσικών προσώπων, με την επιφύλαξη των προϋποθέσεων που καθορίζονται κατωτέρω και στο παράρτημα IV, στους ακόλουθους υποτομείς:

- 1) Νομικές συμβουλευτικές υπηρεσίες όσον αφορά το διεθνές δημόσιο δίκαιο και το αλλοδαπό δίκαιο (π.χ. μη κοινοτικό δίκαιο)
- 2) Υπηρεσίες λογιστικής και τήρησης λογιστικών βιβλίων
- 3) Συμβουλευτικές υπηρεσίες στον τομέα της φορολογίας
- 4) Αρχιτεκτονικές υπηρεσίες
- 5) Υπηρεσίες πολεοδομίας και αρχιτεκτονικής τοπίου
- 6) Υπηρεσίες λοιπών μηχανικών
- 7) Ολοκληρωμένες υπηρεσίες μηχανικών
- 8) Ιατρικές και οδοντιατρικές υπηρεσίες
- 9) Κτηνιατρικές υπηρεσίες

- 10) Υπηρεσίες μαιών
- 11) Υπηρεσίες που παρέχονται από νοσηλευτές, φυσιοθεραπευτές και παραϊατρικό προσωπικό
- 12) Υπηρεσίες πληροφορικής και συναφείς υπηρεσίες
- 13) Υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης
- 14) Διαφημιστικές υπηρεσίες
- 15) Έρευνα αγοράς και δημοσκοπήσεις
- 16) Υπηρεσίες παροχής συμβουλών στον τομέα της διαχείρισης
- 17) Υπηρεσίες συναφείς προς τις υπηρεσίες παροχής συμβουλών στον τομέα της διαχείρισης
- 18) Υπηρεσίες τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων
- 19) Συναφείς υπηρεσίες παροχής επιστημονικών και τεχνικών συμβουλών
- 20) Συντήρηση και επιδιόρθωση εξοπλισμού, συμπεριλαμβανομένου του εξοπλισμού μεταφορών, ιδίως στο πλαίσιο σύμβασης παροχής υπηρεσιών μετά την πώληση ή μετά τη χρηματοδοτική μίσθωση

- 21) Υπηρεσίες αρχιμαγείρου
- 22) Υπηρεσίες μοντέλων επιδείξεων μόδας
- 23) Υπηρεσίες μετάφρασης και διερμηνείας
- 24) Διερευνητικές εργασίες του χώρου των εργοταξίων
- 25) Υπηρεσίες τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (μόνο ιδιωτικά χρηματοδοτούμενες υπηρεσίες)
- 26) Περιβαλλοντικές υπηρεσίες
- 27) Υπηρεσίες ταξιδιωτικών γραφείων και οργάνωσης περιηγήσεων
- 28) Υπηρεσίες ξεναγών
- 29) Ψυχαγωγικές υπηρεσίες πλην των οπτικοακουστικών υπηρεσιών.

Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM επιτρέπουν την παροχή υπηρεσιών στο έδαφός τους από παρόχους συμβατικών υπηρεσιών της ΕΚ μέσω παρουσίας φυσικών προσώπων, υπό τους όρους που καθορίζονται κατωτέρω και στο παράρτημα IV.

Οι δεσμεύσεις που αναλαμβάνουν το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM υπόκεινται στους ακόλουθους όρους:

- α) Τα φυσικά πρόσωπα αναλαμβάνουν την υποχρέωση να παρέχουν υπηρεσίες σε προσωρινή βάση ως υπάλληλοι νομικού προσώπου, το οποίο έχει αποκτήσει σύμβαση παροχής υπηρεσιών για περίοδο που δεν υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες.
- β) Τα φυσικά πρόσωπα που εισέρχονται στο άλλο μέρος πρέπει να προσφέρουν τέτοιες υπηρεσίες όπως ένας υπάλληλος του νομικού προσώπου που παρέχει τις υπηρεσίες τουλάχιστον για το έτος αμέσως πριν από την ημερομηνία υποβολής αίτησης για είσοδο στο άλλο μέρος. Επιπλέον, τα φυσικά πρόσωπα πρέπει να διαθέτουν, κατά την ημερομηνία υποβολής αίτησης εισόδου στο άλλο μέρος, τουλάχιστον τρία έτη επαγγελματικής εμπειρίας¹ στον τομέα δραστηριότητας που αποτελεί αντικείμενο της σύμβασης.
- γ) Με την εξαίρεση των υπηρεσιών μοντέλων για επιδείξεις μόδας, των υπηρεσιών αρχιμαγείρου και των ψυχαγωγικών υπηρεσιών πλην των οπτικοακουστικών υπηρεσιών, τα φυσικά πρόσωπα που εισέρχονται στο άλλο μέρος πρέπει να διαθέτουν i) πανεπιστημιακό πτυχίο ή τυπικά προσόντα που να αποδεικνύουν γνώση ισοδύναμου επιπέδου² και ii) επαγγελματικά προσόντα όταν αυτό απαιτείται για την άσκηση δραστηριότητας σύμφωνα με τη νομοθεσία, τους κανονισμούς ή τις απαιτήσεις του μέρους ΕΚ ή του υπογράφοντος κράτους CARIFORUM που εφαρμόζονται όπου παρέχεται η υπηρεσία.

¹ Που αποκτήθηκαν μετά τη συμπλήρωση του έτους ενηλικίωσης.

² Όταν το πτυχίο ή ο τίτλος δεν έχουν αποκτηθεί στο μέρος όπου παρέχεται η υπηρεσία, το εν λόγω μέρος μπορεί να αξιολογήσει κατά πόσο αυτό είναι ισοδύναμο με πανεπιστημιακό πτυχίο απαιτούμενο στο έδαφός του.

- δ) Το φυσικό πρόσωπο δεν λαμβάνει αμοιβή για την παροχή υπηρεσιών άλλη από την αμοιβή που καταβάλλεται από τον πάροχο συμβατικής υπηρεσίας κατά τη διάρκεια της διαμονής του στο άλλο μέρος.
- ε) Η προσωρινή είσοδος και η διαμονή φυσικών προσώπων στο οικείο μέρος υπολογίζεται αθροιστικά για περίοδο όχι μεγαλύτερη από έξι μήνες ή, στην περίπτωση του Λουξεμβούργου, εικοσιπέντε εβδομάδες σε οποιαδήποτε δωδεκάμηνη περίοδο ή για τη διάρκεια της σύμβασης, ανάλογα με το ποια είναι μικρότερη.
- στ) Η πρόσβαση που χορηγείται δυνάμει των διατάξεων του παρόντος άρθρου αφορά μόνον τη δραστηριότητα υπηρεσίας που αποτελεί αντικείμενο της σύμβασης και δεν παρέχει το δικαίωμα άσκησης του επαγγελματικού τίτλου του μέρους όπου παρέχεται η υπηρεσία.
- ζ) Ο αριθμός των ατόμων που καλύπτονται από τη σύμβαση παροχής υπηρεσιών δεν υπερβαίνει τον αριθμό των ατόμων που είναι απαραίτητοι για την εκτέλεση της σύμβασης, όπως είναι δυνατόν να καθορίζεται από τους νόμους, τους κανονισμούς και τις απαιτήσεις του μέρους όπου παρέχεται η υπηρεσία.
- η) Άλλοι περιορισμοί που εισάγουν διακρίσεις, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των φυσικών προσώπων με τη μορφή εξέτασης οικονομικών αναγκών που καθορίζονται στο παράρτημα IV.

3. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, το μέρος ΕΚ επιτρέπει την παροχή υπηρεσιών στο έδαφος των κρατών μελών του από ανεξάρτητους επαγγελματίες των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM, υπό τους όρους που καθορίζονται κατωτέρω και στο παράρτημα IV, στους ακόλουθους υποτομείς:

- 1) Νομικές υπηρεσίες συμβουλών όσον αφορά το διεθνές δημόσιο δίκαιο και το αλλοδαπό δίκαιο (π.χ. μη κοινοτικό δίκαιο)

- 2) Αρχιτεκτονικές υπηρεσίες
- 3) Υπηρεσίες πολεοδομίας και αρχιτεκτονικής τοπίου
- 4) Υπηρεσίες λοιπών μηχανικών
- 5) Ολοκληρωμένες υπηρεσίες μηχανικού
- 6) Υπηρεσίες πληροφορικής και συναφείς υπηρεσίες
- 7) Υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης
- 8) Έρευνα της αγοράς και δημοσκοπήσεις
- 9) Υπηρεσίες παροχής συμβουλών στον τομέα της διαχείρισης
- 10) Υπηρεσίες συναφείς προς τις υπηρεσίες παροχής συμβουλών στον τομέα της διαχείρισης
- 11) Υπηρεσίες μετάφρασης και διερμηνείας.

Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM επιτρέπουν την παροχή υπηρεσιών στο έδαφός τους από ανεξάρτητους επαγγελματίες της ΕΚ, υπό τους όρους που καθορίζονται κατωτέρω και στο παράρτημα IV.

Οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται από το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM υπόκεινται στους ακόλουθους όρους:

- α) Τα φυσικά πρόσωπα πρέπει να αναλαμβάνουν την υποχρέωση παροχής υπηρεσίας σε προσωρινή βάση ως αυτοαπασχολούμενα πρόσωπα εγκατεστημένα στο άλλο μέρος και πρέπει να έχουν σύμβαση παροχής υπηρεσιών για περίοδο που να μην υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες.
- β) Τα φυσικά πρόσωπα που εισέρχονται στο άλλο μέρος πρέπει να διαθέτουν, κατά την ημερομηνία υποβολής αίτησης εισόδου στο άλλο μέρος, τουλάχιστον έξι έτη επαγγελματικής εμπειρίας στον τομέα δραστηριότητας που αποτελεί αντικείμενο της σύμβασης.
- γ) Τα φυσικά πρόσωπα που εισέρχονται στο άλλο μέρος πρέπει να διαθέτουν πανεπιστημιακό πτυχίο ή τίτλο που να αποδεικνύει τη γνώση ισοδύναμου επιπέδου¹ και ii) επαγγελματικά προσόντα, όταν αυτό απαιτείται για την άσκηση δραστηριότητας σύμφωνα με τους νόμους, τους κανονισμούς ή τις απαιτήσεις του μέρους ΕΚ ή του υπογράφοντος κράτους CARIFORUM που είναι εφαρμοστέοι, όταν παρέχεται η υπηρεσία.
- δ) Η προσωρινή είσοδος και διαμονή φυσικών προσώπων στο οικείο μέρος υπολογίζεται για αθροιστική περίοδο όχι άνω των έξι μηνών ή, στην περίπτωση του Λουξεμβούργου, εικοσιπέντε εβδομάδων σε οποιαδήποτε δωδεκάμηνη περίοδο ή για τη διάρκεια της σύμβασης, ανάλογα με το ποια είναι μικρότερη.

¹ Όταν το πτυχίο ή ο τίτλος δεν έχει αποκτηθεί στο μέρος στο οποίο παρέχεται η υπηρεσία, το εν λόγω μέρος μπορεί να αξιολογήσει κατά πόσο αυτό είναι ισοδύναμο με το πανεπιστημιακό πτυχίο που απαιτείται στο έδαφός του.

- ε) Η πρόσβαση που χορηγείται βάσει των διατάξεων του παρόντος άρθρου αφορά μόνον τη δραστηριότητα υπηρεσίας που αποτελεί αντικείμενο της σύμβασης και δεν παρέχει δικαίωμα άσκησης του επαγγελματικού τίτλου του μέρους όπου παρέχεται η υπηρεσία.
- στ) Άλλοι περιορισμοί που εισάγουν διακρίσεις, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των φυσικών προσώπων με τη μορφή εξέτασης οικονομικών αναγκών, που καθορίζονται στο παράρτημα IV.

ΑΡΘΡΟ 84

Προσωρινοί επισκέπτες για επιχειρηματικούς σκοπούς

1. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM επιχειρούν να διευκολύνουν, σε συμφωνία με τις αντίστοιχες νομοθεσίες τους, την είσοδο και προσωρινή διαμονή στο έδαφός τους προσωρινών επισκεπτών για επιχειρηματικούς σκοπούς από το μέρος ΕΚ ή τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM, κατά περίπτωση, με σκοπό την πραγματοποίηση των ακόλουθων δραστηριοτήτων:
 - α) έρευνα και σχεδιασμός: τεχνικοί, επιστημονικοί και στατιστικοί ερευνητές εξ ονόματος μιας εταιρείας που ευρίσκεται στο έδαφος του άλλου μέρους·
 - β) έρευνα στον τομέα του μάρκετινγκ: προσωπικό που διεξάγει έρευνα ή ανάλυση, συμπεριλαμβανομένης της έρευνας αγοράς, εξ ονόματος εταιρείας που είναι εγκατεστημένη στο έδαφος του άλλου μέρους·

- γ) σεμινάρια κατάρτισης: προσωπικό εταιρείας στο μέρος ΕΚ ή στα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM, το οποίο εισέρχεται στο έδαφος του άλλου μέρους για να λάβει κατάρτιση σε τεχνικές και πρακτικές εργασίες που χρησιμοποιούν οι εταιρείες ή οι οργανώσεις στο εν λόγω μέρος, υπό την προϋπόθεση ότι η κατάρτιση που λαμβάνεται περιορίζεται μόνον σε παρατήρηση, εξοικείωση και διδασκαλία σε αίθουσα·
- δ) εμπορικές εκθέσεις και επιδείξεις: προσωπικό που παρακολουθεί μια εμπορική έκθεση με σκοπό την προώθηση της εταιρείας του ή τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες της·
- ε) πωλήσεις: αντιπρόσωποι πωλήσεων και πράκτορες που λαμβάνουν παραγγελίες ή διαπραγματεύονται συμβάσεις για εμπορεύματα για κάποια εταιρεία που βρίσκεται στο έδαφος του άλλου συμβαλλόμενου μέρους, αλλά δεν αποστέλλει εμπορεύματα·
- στ) αγορά: αγοραστές που αγοράζουν για μια εταιρεία ή προσωπικό διαχείρισης και εποπτείας που συμμετέχει σε εμπορική συναλλαγή που πραγματοποιείται στο έδαφος του άλλου μέρους·
- ζ) προσωπικό τουρισμού (αντιπρόσωποι ξενοδοχείου, πράκτορες περιηγήσεων και ταξιδιών, ξεναγοί ή τουριστικοί πράκτορες) που παρακολουθεί ή συμμετέχει σε τουριστικά συνέδρια ή τουριστικές εκθέσεις,

υπό την προϋπόθεση ότι δεν πωλούν τα εμπορεύματα ή τις υπηρεσίες τους στο ευρύ κοινό ή παρέχουν οι ίδιοι τα εμπορεύματα ή τις υπηρεσίες τους, δεν λαμβάνουν οποιαδήποτε αμοιβή για τους εαυτούς τους από πηγή που βρίσκεται εντός του μέρους ΕΚ ή του υπογράφοντος κράτους CARIFORUM όταν διαμένουν προσωρινά και δεν συμμετέχουν στην παροχή υπηρεσίας στο πλαίσιο σύμβασης που έχει συναφθεί μεταξύ νομικού προσώπου που δεν έχει εμπορική παρουσία στο μέρος ΕΚ ή στο υπογράφον κράτος CARIFORUM, όταν οι προσωρινοί επισκέπτες για επιχειρηματικούς σκοπούς διαμένουν προσωρινά και ένας καταναλωτής στο μέρος ΕΚ ή στο υπογράφον κράτος CARIFORUM.

2. Αυτή η είσοδος και προσωρινή διαμονή στο έδαφός τους, όταν επιτρέπεται, είναι για περίοδο έως και 90 ημέρες σε οποιαδήποτε δωδεκάμηνη περίοδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΤΜΗΜΑ 1

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

ΑΡΘΡΟ 85

Αμοιβαία αναγνώριση

1. Καμία διάταξη του παρόντος τίτλου δεν εμποδίζει το μέρος ΕΚ και το υπογράφον κράτος CARIFORUM να απαιτεί ότι τα φυσικά πρόσωπα πρέπει να διαθέτουν τα αναγκαία προσόντα ή/και την επαγγελματική εμπειρία που καθορίζονται στο έδαφος όπου παρέχεται η υπηρεσία, για τον τομέα της σχετικής δραστηριότητας.

2. Τα μέρη ενθαρρύνουν τους σχετικούς επαγγελματικούς φορείς στο αντίστοιχο έδαφός τους να αναπτύξουν από κοινού και να παράσχουν συστάσεις σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση στην επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK με σκοπό την πλήρωση, εν όλω ή εν μέρει, από επενδυτές και παρόχους υπηρεσιών των κριτηρίων που εφαρμόζονται από το μέρος ΕΚ και από τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM για την έγκριση, αδειοδότηση, λειτουργία και πιστοποίηση επενδυτών και παρόχων υπηρεσιών και, ιδίως, στον τομέα των επαγγελματικών υπηρεσιών.
3. Ειδικότερα, τα μέρη ενθαρρύνουν τους σχετικούς επαγγελματικούς φορείς στο αντίστοιχο έδαφός τους να αρχίσουν διαπραγματεύσεις το αργότερο μέσα σε τρία έτη από την έναρξη ισχύος της παρούσας συμφωνίας ώστε να αναπτύξουν από κοινού και να παρέχουν αυτές τις συστάσεις σχετικά με την αμοιβαία αναγνώριση, μεταξύ άλλων, στους ακόλουθους τομείς: λογιστική, αρχιτεκτονική, τομέας μηχανικών και τουρισμός.
4. Με την παραλαβή της σύστασης που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο, η επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK, εντός εύλογου χρόνου, εξετάζει τη σύσταση με σκοπό να καθορίσει κατά πόσο είναι σύμφωνη με την παρούσα συμφωνία.
5. Εάν, σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται στην παράγραφο 2, η σύσταση που αναφέρεται στην ίδια παράγραφο κριθεί συμβατή με την παρούσα συμφωνία και οι αρμόδιες αρχές διαπιστώσουν ότι υπάρχει επαρκής αντιστοιχία μεταξύ των σχετικών κανονισμών των μερών και των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM, τα μέρη διαπραγματεύονται, προκειμένου να εφαρμόσουν την εν λόγω σύσταση μέσω των αρμόδιων αρχών τους, συμφωνία για την αμοιβαία αναγνώριση των απαιτήσεων, των επαγγελματικών προσόντων, των αδειών και άλλων κανονισμών.

6. Κάθε τέτοια συμφωνία πρέπει να συμφωνεί με τις σχετικές διατάξεις της συμφωνίας του ΠΟΕ, και, ιδίως, με το άρθρο VII της GATS.

7. Η επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK εξετάζει την πρόοδο στον τομέα της αμοιβαίας αναγνώρισης κάθε δύο έτη.

ΑΡΘΡΟ 86

Διαφάνεια

Με την επιφύλαξη του άρθρου 235 παράγραφος 3, τα μέρη και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM απαντούν αμέσως σε όλα τα αιτήματα του άλλου μέρους για συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με οποιοδήποτε από τα μέτρα γενικής εφαρμογής ή τις διεθνείς συμβάσεις που αναφέρονται ή επηρεάζουν την παρούσα συμφωνία. Τα μέρη δημιουργούν επίσης ένα ή περισσότερα κέντρα πληροφόρησης για να παρέχουν, κατόπιν σχετικού αιτήματος, ειδικές πληροφορίες σε επενδυτές και παρόχους υπηρεσιών του άλλου συμβαλλόμενου μέρους σχετικά με όλα αυτά τα ζητήματα. Αυτά τα κέντρα πληροφόρησης απαριθμούνται στο παράρτημα V. Τα κέντρα πληροφόρησης δεν απαιτείται να αποτελούν θεματοφύλακες νόμων και κανονισμών.

ΑΡΘΡΟ 87

Διαδικασίες

1. Σε περιπτώσεις που απαιτείται άδεια για την παροχή υπηρεσίας ή εμπορικής παρουσίας για την οποία έχει αναληφθεί συγκεκριμένη υποχρέωση, οι αρμόδιες αρχές των μερών και των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM, μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα μετά την υποβολή αίτησης που θεωρείται πλήρης βάσει της εσωτερικής νομοθεσίας και ρυθμίσεων, ενημερώνουν τον αιτούντα για την απόφαση σχετικά με την αίτηση. Κατόπιν αιτήματος του αιτούντος, οι αρμόδιες αρχές των μερών ή των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM, ανάλογα με την περίπτωση, παρέχουν, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση της αίτησης.
2. Τα μέρη και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM διατηρούν ή θεσπίζουν τακτικά, διαιτητικά ή διοικητικά δικαστήρια ή διαδικασίες, που εξασφαλίζουν, κατόπιν αίτησης θιγόμενου επενδυτή ή παρόχου υπηρεσιών, ταχεία επανεξέταση των διοικητικών αποφάσεων που επηρεάζουν την εμπορική παρουσία, τη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών ή την προσωρινή παρουσία φυσικών προσώπων για επιχειρηματικούς σκοπούς και, εφόσον δικαιολογείται, την επιβολή των κατάλληλων λύσεων. Στις περιπτώσεις που οι εν λόγω διαδικασίες δεν είναι ανεξάρτητες από την υπηρεσία στην οποία έχει ανατεθεί η οικεία διοικητική απόφαση, τα μέρη και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM εξασφαλίζουν ότι οι διαδικασίες όντως παρέχουν δυνατότητα αντικειμενικής και αμερόληπτης επανεξέτασης.

ΤΜΗΜΑ 2

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΑΡΘΡΟ 88

Μνημόνιο κατανόησης για τις υπηρεσίες πληροφορικής

1. Στο βαθμό που το εμπόριο στον τομέα των υπηρεσιών πληροφορικής απελευθερώνεται σύμφωνα με τα Κεφάλαια 2, 3 και 4 του παρόντος Τίτλου, το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM προσχωρούν στο μνημόνιο κατανόησης που ορίζεται στις παραγράφους 2, 3 και 4.
2. Ο κωδικός των Ηνωμένων Εθνών CPC 84 που χρησιμοποιείται για την περιγραφή υπηρεσιών πληροφορικής και συναφών υπηρεσιών, καλύπτει τις βασικές λειτουργίες που χρησιμοποιούνται για την παροχή όλων των υπηρεσιών πληροφορικής και συναφών υπηρεσιών: προγράμματα πληροφορικής που ορίζονται ως τα σύνολα των οδηγιών που απαιτούνται για να λειτουργήσουν και να επικοινωνήσουν οι υπολογιστές (συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης και της εφαρμογής τους), επεξεργασία και αποθήκευση δεδομένων και συναφείς υπηρεσίες, όπως π.χ. παροχή συμβουλών και υπηρεσίες κατάρτισης για το προσωπικό των πελατών. Οι τεχνολογικές εξελίξεις έχουν οδηγήσει στην αυξημένη προσφορά των εν λόγω υπηρεσιών με τη μορφή δέσμης ή πακέτου συναφών υπηρεσιών που μπορούν να περιλαμβάνουν ορισμένες ή όλες αυτές τις βασικές λειτουργίες. Παραδείγματος χάρη, υπηρεσίες όπως οι ξένιες υπηρεσίες στον ιστό, οι υπηρεσίες άντλησης δεδομένων και οι τεχνολογίες πλέγματος συνιστούν η καθεμία συνδυασμό των βασικών λειτουργιών υπηρεσιών πληροφορικής.

3. Οι υπηρεσίες πληροφορικής και οι συναφείς υπηρεσίες, ανεξάρτητα από το εάν παρέχονται μέσω δικτύου, συμπεριλαμβανομένου του Διαδικτύου, περιλαμβάνουν όλες τις υπηρεσίες που παρέχουν:

- α) συμβουλές, στρατηγική, ανάλυση, σχεδιασμό, εξειδίκευση, μελέτη, ανάπτυξη, εγκατάσταση, εφαρμογή, ολοκλήρωση, δοκιμή, διόρθωση σφαλμάτων, ενημέρωση, υποστήριξη, τεχνική βοήθεια ή διαχείριση υπολογιστών ή συστημάτων υπολογιστών, ή
- β) προγράμματα πληροφορικής που ορίζονται ως τα σύνολα των εντολών που απαιτούνται για να λειτουργούν και να επικοινωνούν οι υπολογιστές (στο εσωτερικό τους και μεταξύ τους), συν συμβουλές, στρατηγική, ανάλυση, σχεδιασμός, ειδίκευση, μελέτη, ανάπτυξη, εγκατάσταση, εφαρμογή, ολοκλήρωση, δοκιμή, διόρθωση σφαλμάτων, ενημέρωση, αναπροσαρμογή, συντήρηση, υποστήριξη, τεχνική βοήθεια, διαχείριση ή χρήση προγραμμάτων υπολογιστών ή για υπολογιστές, ή
- γ) επεξεργασία δεδομένων, αποθήκευση δεδομένων, ξενισμός δεδομένων ή υπηρεσίες βάσης δεδομένων, ή
- δ) υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής μηχανημάτων και εξοπλισμού γραφείου, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών υπολογιστών, ή
- ε) υπηρεσίες κατάρτισης για το προσωπικό πελατών, που συνδέονται με προγράμματα υπολογιστών, υπολογιστές ή συστήματα υπολογιστών και δεν ταξινομούνται κάπου αλλού.

4. Οι υπηρεσίες πληροφορικής και οι συναφείς υπηρεσίες καθιστούν εφικτή την παροχή άλλων υπηρεσιών (π.χ. τραπεζικών) τόσο με ηλεκτρονικά όσο και με άλλα μέσα. Ωστόσο, υπάρχει σημαντική διάκριση μεταξύ της υπηρεσίας διευκόλυνσης (π.χ. φιλοξενία ιστοσελίδων ή φιλοξενία εφαρμογών) και του περιεχομένου ή της βασικής υπηρεσίας που παρέχεται ηλεκτρονικά (π.χ. τραπεζικές εργασίες). Στις περιπτώσεις αυτές, η υπηρεσία περιεχομένου ή η βασική υπηρεσία δεν καλύπτεται από τον CPC 84.

ΤΜΗΜΑ 3

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΑΧΥΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΑΡΘΡΟ 89

Πεδίο εφαρμογής και ορισμοί

1. Το παρόν τμήμα καθορίζει τις αρχές του ρυθμιστικού πλαισίου για όλες τις υπηρεσίες ταχυμεταφορών που απελευθερώνονται σύμφωνα με τα Κεφάλαια 2, 3 και 4 του παρόντος Τίτλου.
2. Για τον σκοπό του παρόντος τμήματος και των Κεφαλαίων 2, 3 και 4 του παρόντος Τίτλου, νοούνται ως:
 - α) «καθολική υπηρεσία», η μόνιμη παροχή ταχυδρομικής υπηρεσίας συγκεκριμένης ποιότητας σε όλα τα σημεία της επικράτειας του μέρους ΕΚ και των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM σε τιμές προσιτές για όλους τους χρήστες·
 - β) «ειδική άδεια», άδεια που χορηγείται σε μεμονωμένο πάροχο από την κανονιστική αρχή, η οποία απαιτείται πριν από την παροχή μιας δεδομένης υπηρεσίας.

ΑΡΘΡΟ 90

Πρόληψη της εφαρμογής αντιανταγωνιστικών πρακτικών
στον τομέα των ταχυμεταφορών

Σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου 1 του τίτλου IV, διατηρούνται ή θεσπίζονται τα ενδεδειγμένα μέτρα από το μέρος ΕΚ ή τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM με σκοπό να αποτραπούν οι πάροχοι οι οποίοι, ατομικά ή από κοινού, έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν σε σημαντικό βαθμό τους όρους συμμετοχής (όσον αφορά την τιμή και την παροχή) στη σχετική αγορά για υπηρεσίες ταχυμεταφορών ως αποτέλεσμα της χρησιμοποίησης της θέσης τους στην αγορά, από τη συμμετοχή σε ή τη συνέχιση πρακτικών που είναι αντίθετες προς τον ανταγωνισμό.

ΑΡΘΡΟ 91

Παροχή καθολικής υπηρεσίας

Το μέρος ΕΚ ή οποιοδήποτε υπογράφων κράτος CARIFORUM έχει το δικαίωμα να καθορίσει το είδος της υποχρέωσης καθολικής υπηρεσίας που επιθυμεί να διατηρήσει. Οι εν λόγω υποχρεώσεις δεν θα θεωρούνται καθεαυτές αντίθετες προς τον ανταγωνισμό, υπό τον όρο ότι θα εκπληρώνονται κατά τρόπο διαφανή, αμερόληπτο και ανταγωνιστικά ουδέτερο και δεν θα είναι περισσότερο επαχθείς απ' όσο απαιτείται για το είδος της καθολικής υπηρεσίας που καθορίζεται από το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM.

ΑΡΘΡΟ 92

Ειδικές άδειες

1. Ειδική άδεια μπορεί να απαιτείται μόνο για υπηρεσίες οι οποίες βρίσκονται εντός του πεδίου εφαρμογής της καθολικής υπηρεσίας.
2. Όταν απαιτείται η χορήγηση ειδικής άδειας, δημοσιοποιούνται τα ακόλουθα στοιχεία:
 - α) όλα τα κριτήρια αδειοδότησης και η χρονική περίοδος που απαιτείται κανονικά για την έκδοση απόφασης σχετικά με μια αίτηση χορήγησης άδειας και
 - β) οι όροι και οι προϋποθέσεις των ειδικών αδειών.
3. Οι λόγοι για την άρνηση παροχής ειδικής άδειας καθίστανται γνωστοί στον αιτούντα κατόπιν σχετικού αιτήματος, ενώ διαδικασία έφεσης μέσω ανεξάρτητου φορέα συστήνεται στο επίπεδο του μέρους ΕΚ και των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM. Η διαδικασία αυτή είναι διαφανής, δεν εισάγει διακρίσεις και βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια.

ΑΡΘΡΟ 93

Ανεξαρτησία των ρυθμιστικών φορέων

Οι ρυθμιστικοί φορείς είναι νομικά διακριτοί από οποιονδήποτε πάροχο υπηρεσιών εταιρειών ταχυμεταφορών και δεν είναι υπόλογοι σε αυτούς. Οι αποφάσεις των ρυθμιστικών αρχών και οι διαδικασίες που εφαρμόζονται από αυτές είναι αντικειμενικές και ισχύουν έναντι όλων των συμμετεχόντων στην αγορά.

ΤΜΗΜΑ 4

ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΑΡΘΡΟ 94

Ορισμοί και πεδίο εφαρμογής

1. Κατά την έννοια του παρόντος τίτλου, νοούνται ως:
 - α) «τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες», όλες οι υπηρεσίες που αποτελούνται από τη μετάδοση και λήψη ηλεκτρομαγνητικών σημάτων και δεν καλύπτουν την οικονομική δραστηριότητα που αποτελείται από την παροχή περιεχομένου που απαιτεί τηλεπικοινωνίες για τη μεταφορά του.

- β) «ρυθμιστική αρχή» στον τομέα των τηλεπικοινωνιακών, ο φορέας ή οι φορείς που είναι επιφορτισμένοι με τη νομοθετική ρύθμιση των τηλεπικοινωνιών που αναφέρονται στο παρόν Κεφάλαιο·
- γ) «ουσιώδεις εγκαταστάσεις τηλεπικοινωνιών», οι εγκαταστάσεις δημοσίου δικτύου μεταφοράς τηλεπικοινωνιών και υπηρεσιών που
 - i) παρέχονται αποκλειστικά ή κυρίως από έναν και μόνον προμηθευτή ή από περιορισμένο αριθμό παρόχων, και
 - ii) δεν είναι δυνατόν να αντικατασταθούν από οικονομική ή τεχνική άποψη για την παροχή υπηρεσίας·
- δ) «κύριος πάροχος» στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, πάροχος ο οποίος έχει την ικανότητα να επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό τους όρους συμμετοχής (όσον αφορά την τιμή και την παροχή) στη σχετική αγορά τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών ως αποτέλεσμα του ελέγχου ουσιωδών εγκαταστάσεων ή της χρησιμοποίησης της θέσης του στην αγορά·
- ε) «διασύνδεση», η σύνδεση με παρόχους που παρέχουν δημόσια δίκτυα ή υπηρεσίες μεταφοράς τηλεπικοινωνιών ώστε να επιτρέπεται στους χρήστες ενός παρόχου να επικοινωνούν με τους χρήστες κάποιου άλλου παρόχου και να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες που παρέχει κάποιος άλλος πάροχος·

στ) ως «καθολική υπηρεσία» νοείται το σύνολο των υπηρεσιών καθορισμένης ποιότητας που πρέπει να καθίσταται διαθέσιμο σε όλους τους χρήστες στο έδαφος του μέρους ΕΚ και των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM ανεξάρτητα από τη γεωγραφική τους θέση και σε προσιτή τιμή· το πεδίο εφαρμογής και η εφαρμογή της αποφασίζονται από το μέρος ΕΚ και από τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM.

2. Το παρόν τμήμα καθορίζει τις αρχές του ρυθμιστικού πλαισίου για τις ακόλουθες τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες, πλην των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών, που απελευθερώνονται σύμφωνα με τα Κεφάλαια 2, 3 και 4 του παρόντος Τίτλου: υπηρεσίες φωνητικής τηλεφωνίας, υπηρεσίες διαβίβασης δεδομένων με μεταγωγή κατά πακέτα, υπηρεσίες μεταγωγής δεδομένων μέσω κυκλωμάτων, υπηρεσίες τηλετυπίας, τηλεγραφικές υπηρεσίες, τηλεομοιοτυπικές υπηρεσίες, υπηρεσίες ιδιωτικών μισθωμένων κυκλωμάτων και υπηρεσίες και συστήματα κινητών και προσωπικών επικοινωνιών.

ΑΡΘΡΟ 95

Ρυθμιστική αρχή

1. Οι ρυθμιστικές αρχές για τις τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες είναι νομικά διακριτές και δεν εξαρτώνται λειτουργικά από πάροχο τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.
2. Στη ρυθμιστική αρχή χορηγούνται επαρκείς αρμοδιότητες για τη νομοθετική ρύθμιση του τομέα. Τα καθήκοντα που αναλαμβάνει η ρυθμιστική αρχή δημοσιοποιούνται σε εύκολα προσβάσιμη και σαφή μορφή, ιδίως όταν τα καθήκοντα αυτά ανατίθενται σε περισσότερους από έναν φορείς.

3. Οι αποφάσεις των ρυθμιστικών φορέων και οι διαδικασίες που εφαρμόζονται από αυτούς είναι αμερόληπτες και ισχύουν έναντι όλων των συμμετεχόντων στην αγορά.

4. Πάροχος που επηρεάζεται από απόφαση ρυθμιστικής αρχής έχει δικαίωμα προσφυγής κατά της απόφασης ενώπιον οργάνου προσφυγής το οποίο είναι ανεξάρτητο από τα εμπλεκόμενα μέρη. Εάν το όργανο προσφυγής δεν έχει δικαιοδοτικό χαρακτήρα, αιτιολογεί πάντοτε εγγράφως τις αποφάσεις του και οι αποφάσεις του υπόκεινται σε αναθεώρηση από αμερόληπτη και ανεξάρτητη δικαστική αρχή. Η εφαρμογή των αποφάσεων που λαμβάνονται από όργανο προσφυγής επιβάλλεται με αποτελεσματικό τρόπο.

ΑΡΘΡΟ 96

Άδεια παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών

1. Η παροχή υπηρεσιών εγκρίνεται, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, ύστερα από απλή κοινοποίηση.
2. Για την αντιμετώπιση ζητημάτων χορήγησης αριθμών και συχνοτήτων μπορεί να απαιτηθεί άδεια. Οι όροι και οι προϋποθέσεις για τις άδειες αυτές δημοσιοποιούνται.
3. Όταν απαιτείται άδεια:
 - α) δημοσιοποιούνται όλα τα κριτήρια αδειοδότησης και η εύλογη χρονική περίοδος που απαιτείται κανονικά για τη λήψη απόφασης σχετικά με την αίτηση άδειας·

- β) οι λόγοι για την άρνηση χορήγησης άδειας δημοσιοποιούνται στον αιτούντα γραπτώς κατόπιν σχετικού αιτήματος·
- γ) ο αιτών τη χορήγηση άδειας μπορεί να καταθέσει προσφυγή ενώπιον οργάνου προσφυγής σε περίπτωση αδικαιολόγητης άρνησης χορήγησης άδειας·
- δ) τα τέλη για την άδεια που απαιτούνται από το μέρος ΕΚ ή από τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM για τη χορήγηση άδειας δεν υπερβαίνουν τις διοικητικές δαπάνες που κανονικά προκύπτουν στο πλαίσιο της διαχείρισης, του ελέγχου και της επιβολής των αδειών για τις οποίες υποβλήθηκε αίτηση.

ΑΡΘΡΟ 97

Ανταγωνιστικές διασφαλίσεις σε κύριους παρόχους

Σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου 1 του τίτλου IV, διατηρούνται ή θεσπίζονται τα ενδεδειγμένα μέτρα από το μέρος ΕΚ ή τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM με σκοπό να αποτραπούν οι πάροχοι οι οποίοι, μόνοι ή από κοινού, είναι κύριοι πάροχοι από τη συμμετοχή σε πρακτικές αντίθετες προς τον ανταγωνισμό ή τη συνέχισή τους. Αυτές οι αντίθετες προς τον ανταγωνισμό πρακτικές περιλαμβάνουν ιδίως:

- α) συμμετοχή σε αντίθετες προς τον ανταγωνισμό αλληλοεπιχορηγούμενες δραστηριότητες·

- β) χρήση πληροφοριών που λαμβάνονται από ανταγωνιστές κατά τρόπο που βλάπτει τον ανταγωνισμό· και
- γ) μη έγκαιρη διάθεση σε άλλους παρόχους υπηρεσιών πληροφοριών τεχνικού χαρακτήρα για βασικές εγκαταστάσεις και πληροφοριών εμπορικού χαρακτήρα που είναι απαραίτητες για την παροχή υπηρεσιών.

ΑΡΘΡΟ 98

Διασύνδεση

1. Κάθε πάροχος που έχει την άδεια να παρέχει τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες έχει το δικαίωμα να διαπραγματεύεται τη διασύνδεση με άλλους παρόχους δημόσιων διαθέσιμων δικτύων και υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών. Η διασύνδεση πρέπει κατ' αρχήν να συμφωνείται με βάση εμπορικές διαπραγματεύσεις μεταξύ των ενδιαφερόμενων εταιρειών.
2. Οι ρυθμιστικές αρχές εξασφαλίζουν ότι οι πάροχοι που αποκτούν πληροφορίες από κάποια άλλη επιχείρηση κατά τη διάρκεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης των ρυθμίσεων διασύνδεσης χρησιμοποιούν τις πληροφορίες αυτές αποκλειστικά και μόνο για το σκοπό τον οποίο παρασχέθηκαν και σέβονται πάντα την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που μεταδίδονται ή αποθηκεύονται.

3. Η διασύνδεση με κύριο φορέα παροχής υπηρεσιών διασφαλίζεται σε οποιοδήποτε τεχνικά εφικτό σημείο του δικτύου. Η διασύνδεση αυτή πραγματοποιείται:
- α) υπό όρους και συνθήκες (συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών), συντελεστές και ποιότητα που δεν αποτελούν διακριτική μεταχείριση ούτε λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν που προβλέπεται για παρόμοιες υπηρεσίες μη συνδεδεμένων παρόχων υπηρεσιών ή θυγατρικών ή άλλων συνδεδεμένων εταιρειών αυτού·
 - β) εγκαίρως, υπό όρους και συνθήκες (συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών) και με συντελεστές¹ που είναι διαφανείς, λογικοί, σχετικοί με την οικονομική σκοπιμότητα και επαρκώς λεπτομερείς έτσι ώστε ο φορέας παροχής υπηρεσιών να μη χρειάζεται να πληρώσει για συστατικά ή εγκαταστάσεις του δικτύου που δεν απαιτούνται για την παρεχόμενη υπηρεσία και
 - γ) κατόπιν αίτησης, σε σημεία διαφορετικά από το σημείο περάτωσης του δικτύου στα οποία έχει πρόσβαση η πλειονότητα των χρηστών έναντι τιμών που αντανakλούν το κόστος κατασκευής των αναγκαίων συμπληρωματικών εγκαταστάσεων.
4. Οι διαδικασίες που εφαρμόζονται για τη διασύνδεση με κύριο πάροχο δημοσιοποιούνται.
5. Οι κύριοι πάροχοι δημοσιοποιούν είτε τις συμφωνίες διασύνδεσής τους είτε τις προσφορές διασύνδεσης αναφοράς τους.

¹ Αυτοί οι συντελεστές είναι συντελεστές με βάση το κόστος στο μέρος ΕΚ και συντελεστές με βάση το κόστος στα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM.

6. Πάροχος υπηρεσιών που ζητά διασύνδεση με κύριο πάροχο προσφεύγει οποιαδήποτε χρονική στιγμή ή μετά από εύλογη χρονική περίοδο που έχει δημοσιοποιηθεί, σε ανεξάρτητο εγγώριο φορέα ο οποίος μπορεί να είναι ρυθμιστικός φορέας, όπως αναφέρεται στο άρθρο 95, για την επίλυση διαφορών όσον αφορά τους κατάλληλους όρους, περιορισμούς και συντελεστές για τη διασύνδεση.

ΑΡΘΡΟ 99

Ανεπαρκείς πόροι

Οι διαδικασίες για την κατανομή και τη χρήση ανεπαρκών πόρων, συμπεριλαμβανομένων των συχνοτήτων, των αριθμών και των δικαιωμάτων διέλευσης, εφαρμόζονται με αντικειμενικό, έγκαιρο, διαφανή τρόπο και χωρίς διακρίσεις. Η τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά τις εκχωρημένες ζώνες συχνοτήτων δημοσιοποιείται, αλλά δεν απαιτούνται λεπτομερή στοιχεία ταυτοποίησης των συχνοτήτων που έχουν εκχωρηθεί για ειδική χρήση από το κράτος.

ΑΡΘΡΟ 100

Παροχή καθολικής υπηρεσίας

1. Το μέρος ΕΚ ή οποιοδήποτε υπογράφων κράτος CARIFORUM έχει το δικαίωμα να ορίσει το είδος των υποχρεώσεων καθολικής υπηρεσίας που επιθυμεί να διατηρήσει.

2. Αυτές καθεαυτές οι υποχρεώσεις δεν θα θεωρούνται ανταγωνιστικές, υπό τον όρο ότι εκπληρώνονται κατά τρόπο διαφανή και αντικειμενικό, ο οποίος συν τοις άλλοις δεν εισάγει διακρίσεις. Οι υποχρεώσεις αυτές εκπληρώνονται επίσης με ουδέτερο τρόπο όσον αφορά τον ανταγωνισμό και δεν είναι περισσότερο επαχθείς απ' όσο απαιτείται για το είδος της καθολικής υπηρεσίας που καθορίζεται από το μέρος ΕΚ και από τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM.

3. Όλοι οι πάροχοι πρέπει να είναι επιλέξιμοι για την εξασφάλιση της καθολικής υπηρεσίας. Ο καθορισμός γίνεται μέσω αποδοτικού, διαφανούς μηχανισμού που δεν εισάγει διακρίσεις. Όταν είναι αναγκαίο, το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM αξιολογούν κατά πόσο η παροχή καθολικής υπηρεσίας αντιπροσωπεύει αθέμιτη επιβάρυνση σε οργανισμό(-ούς) καθορισμένο(-ους) να παρέχει(-ουν) καθολική υπηρεσία. Εφόσον δικαιολογείται, βάσει του υπολογισμού αυτού και λαμβάνοντας υπόψη το τυχόν όφελος της αγοράς το οποίο αποκομίζει ο οργανισμός ο οποίος προσφέρει καθολική υπηρεσία, οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές καθορίζουν κατά πόσο απαιτείται μηχανισμός για την αντιστάθμιση του οικείου(-ων) παρόχου(-ων) ή τον καταμερισμό του καθαρού κόστους των υποχρεώσεων καθολικής υπηρεσίας.

4. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM εξασφαλίζουν ότι:
 - α) διατίθενται στους χρήστες πλήρεις κατάλογοι των συνδρομητών σε εγκεκριμένη από την αρμόδια ρυθμιστική αρχή μορφή, είτε έντυπη είτε ηλεκτρονική, είτε σε αμφότερες τις μορφές, οι οποίοι και ενημερώνονται τακτικά και τουλάχιστον μία φορά ετησίως·

- β) οι οργανισμοί που παρέχουν τις υπηρεσίες που αναφέρονται στο στοιχείο α) εφαρμόζουν την αρχή της μη εισαγωγής διακρίσεων όσον αφορά την επεξεργασία των πληροφοριών που τους έχουν παρασχεθεί από άλλους οργανισμούς.

ΑΡΘΡΟ 101

Εμπιστευτικότητα των πληροφοριών

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM κατοχυρώνουν την εμπιστευτικότητα των τηλεπικοινωνιών που διενεργούνται μέσω δημόσιου δικτύου επικοινωνιών και των διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών καθώς και των συναφών δεδομένων κίνησης, χωρίς να περιορίζουν το εμπόριο στον τομέα των υπηρεσιών.

ΑΡΘΡΟ 102

Διαφορές μεταξύ παρόχων

1. Στην περίπτωση διαφοράς που προκύπτει μεταξύ παρόχων δικτύων ή υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών σε σχέση με δικαιώματα και υποχρεώσεις που απορρέουν από το παρόν Κεφάλαιο, η οικεία εθνική ρυθμιστική αρχή, κατόπιν αίτησης που υποβάλλει ένα από τα μέρη της διαφοράς, εκδίδει δεσμευτική απόφαση για την επίλυση της διαφοράς το ταχύτερο δυνατό.

2. Όταν αυτή η διαφορά αφορά τη διασυνοριακή παροχή υπηρεσιών, η οικεία εθνική ρυθμιστική αρχή συντονίζει τις προσπάθειές τους προκειμένου να επιτύχει την επίλυση της διαφοράς.

ΤΜΗΜΑ 5

ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΑΡΘΡΟ 103

Πεδίο εφαρμογής και ορισμοί

1. Το παρόν τμήμα καθορίζει τις αρχές του ρυθμιστικού πλαισίου για όλες τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες που απελευθερώνονται σύμφωνα με τα Κεφάλαια 2, 3 και 4 του παρόντος Τίτλου.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος Κεφαλαίου και των Κεφαλαίων 2, 3 και 4 του παρόντος Τίτλου, νοούνται ως:

α) «χρηματοπιστωτική υπηρεσία», οποιαδήποτε υπηρεσία χρηματοπιστωτικής φύσης που παρέχεται από έναν πάροχο χρηματοπιστωτικής υπηρεσίας του μέρους ΕΚ και των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM. Στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες περιλαμβάνονται οι ακόλουθες δραστηριότητες:

A. Υπηρεσίες ασφάλισης και συναφείς με την ασφάλεια υπηρεσίες

1) άμεση ασφάλιση (συμπεριλαμβανομένης της συνασφάλισης):

i) ζωής·

ii) άλλη·

2) αντασφάλιση και υπαναχώρηση·

3) ασφαλιστική διαμεσολάβηση, όπως υπηρεσίες μεσιτείας και πρακτορείας ασφαλειών και

4) επικουρικές ασφαλιστικές υπηρεσίες, όπως παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, αναλογιστικές μελέτες, εκτίμηση επικινδυνότητας και υπηρεσίες διακανονισμού αποζημιώσεων.

B. Τραπεζικές και άλλες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (εκτός των ασφαλίσεων):

- 1) αποδοχή καταθέσεων και άλλων ανταποδόσιμων ποσών από το κοινό·
- 2) κάθε μορφής δανειοδότηση, συμπεριλαμβανομένης της καταναλωτικής πίστης, των ενυπόθηκων πιστώσεων, της διαχείρισης επιχειρηματικών απαιτήσεων και της χρηματοδότησης εμπορικών συναλλαγών·
- 3) χρηματοδοτική μίσθωση·
- 4) όλες οι υπηρεσίες πληρωμής και μεταβίβασης χρημάτων, συμπεριλαμβανομένων των πιστωτικών και χρεωστικών καρτών, των ταξιδιωτικών και τραπεζικών επιταγών·
- 5) εγγυήσεις και αναλήψεις υποχρεώσεων·
- 6) συναλλαγές για ίδιο λογαριασμό ή για λογαριασμό πελατών είτε στο χρηματιστήριο είτε σε εξωχρηματιστηριακές αγορές ή με άλλο τρόπο για:
 - i) τίτλους χρηματαγοράς (συμπεριλαμβανομένων των επιταγών, των συναλλαγματικών, των πιστοποιητικών καταθέσεων)·
 - ii) αγορές συναλλάγματος·
 - iii) παράγωγα προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των προθεσμιακών συμβολαίων και των συμβολαίων με δικαίωμα προαίρεσης·

- iv) συναλλαγματικές ισοτιμίες και επιτόκιο, συμπεριλαμβανομένων προϊόντων όπως οι συμφωνίες ανταλλαγής και οι προθεσμιακές συμφωνίες επιτοκίου·
 - v) μεταβιβάσιμες κινητές αξίες·
 - vi) άλλους διαπραγματεύσιμους τίτλους και χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, συμπεριλαμβανομένων των αποθεμάτων χρυσού ή αργύρου·
- 7) συμμετοχή στην έκδοση κάθε είδους χρεογράφων, συμπεριλαμβανομένων της ανάληψης, της έκδοσης και της πρακτόρευσης (είτε σε δημόσιο είτε σε ιδιωτικό επίπεδο) και παροχή υπηρεσιών σχετικών με τέτοιου είδους εκδόσεις·
 - 8) χρηματομεσιτεία·
 - 9) διαχείριση περιουσιακών στοιχείων, όπως διαχείριση ρευστών ή χαρτοφυλακίου, διαχείριση συλλογικών επενδύσεων κάθε είδους, διαχείριση συνταξιοδοτικών ταμείων, υπηρεσίες παρακαταθηκών και καταθέσεων υπό εποπτεία·
 - 10) υπηρεσίες διακανονισμού και εκκαθάρισης περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των χρεογράφων, των παράγωγων προϊόντων και άλλων διαπραγματεύσιμων τίτλων·
 - 11) παροχή και μεταφορά χρηματοπιστωτικών πληροφοριών και λογισμικού επεξεργασίας χρηματοπιστωτικών δεδομένων και συναφές λογισμικό·

- 12) υπηρεσίες παροχής συμβουλών, διαμεσολάβησης και άλλες επικουρικές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες σχετικές με το σύνολο των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στα σημεία 1) έως 11), συμπεριλαμβανομένων της αξιολόγησης και της ανάλυσης της πιστοληπτικής ικανότητας, της έρευνας και των συμβουλών για επενδύσεις και συγκρότηση χαρτοφυλακίων, της παροχής συμβουλών για εξαγορές καθώς και για αναδιάρθρωση και στρατηγική επιχειρήσεων.
- β) «πάροχος χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών», κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο του μέρους ΕΚ ή των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM που επιδιώκει να παράσχει ή παρέχει χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Ο όρος «πάροχος χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών» δεν καλύπτει δημόσια πρόσωπα.
- γ) «δημόσιος φορέας»:
- 1) διοικητική αρχή, κεντρική τράπεζα ή νομισματική αρχή μέρους ΕΚ ή υπογράφοντος κράτους CARIFORUM ή φορέας που ανήκει σε μέρος ΕΚ ή υπογράφων κράτος CARIFORUM ή ελέγχεται από αυτό, ο οποίος έχει επιφορτισθεί κυρίως με την εκτέλεση διοικητικών λειτουργιών ή δραστηριοτήτων προς εξυπηρέτηση σκοπών του δημοσίου, μη συμπεριλαμβανομένων των φορέων που ασχολούνται κυρίως με την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών εμπορικού χαρακτήρα, ή
 - 2) ιδιωτικός φορέας επιφορτισμένος με λειτουργίες οι οποίες κανονικά εκτελούνται από κεντρική τράπεζα ή νομισματική αρχή, όταν ασκεί αυτές τις λειτουργίες.

- δ) «νέες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες», οι υπηρεσίες χρηματοπιστωτικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών που έχουν σχέση με υφιστάμενα και νέα προϊόντα ή με τον τρόπο παράδοσης ενός προϊόντος, οι οποίες δεν παρέχονται από κανέναν πάροχο χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στο έδαφος μέρους ΕΚ ή υπογραφόντων κρατών CARIFORUM, παρέχονται όμως στο έδαφος του άλλου μέρους.

ΑΡΘΡΟ 104

Μέτρα προληπτικής εποπτείας

1. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μπορούν να θεσπίζουν ή να διατηρούν μέτρα για προληπτικούς λόγους, όπως:
 - α) η προστασία των επενδυτών, των καταθετών, των συμμετεχόντων στη χρηματοπιστωτική αγορά ή των προσώπων τα οποία έχουν καταπιστευματική αξίωση έναντι του παρόχου χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών·
 - β) η διαφύλαξη της ακεραιότητας και της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματός τους.
2. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν θεωρείται ότι απαιτεί από το μέρος ΕΚ ή από τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM να αποκαλύπτουν πληροφορίες σχετικά με επιχειρηματικές υποθέσεις και λογαριασμούς μεμονωμένων πελατών ή πληροφορίες εμπιστευτικού ή περιουσιακού χαρακτήρα που έχουν στην κατοχή τους δημόσιοι φορείς.

ΑΡΘΡΟ 105

Αποτελεσματικότητα και διαφάνεια των ρυθμίσεων

1. Τα μέρη και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM επιχειρούν να παράσχουν εκ των προτέρων σε όλα τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα κάθε μέτρο γενικής εφαρμογής που το μέρος ΕΚ ή τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM προτείνουν προς θέσπιση έτσι ώστε να δίδεται η ευκαιρία στα άτομα αυτά να διατυπώνουν σχόλια σχετικά με το μέτρο. Τα μέτρα αυτά παρέχονται μέσω:

- α) επίσημης δημοσίευσης, ή
- β) άλλης γραπτής ή ηλεκτρονικής μορφής.

2. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM θέτουν στη διάθεση των ενδιαφερομένων τις απαιτήσεις τους για τη συμπλήρωση των αιτήσεων που αφορούν την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Κατόπιν αιτήματος του αιτούντος, το οικείο μέρος ΕΚ ή υπογράφον κράτος CARIFORUM ενημερώνει τον αιτούντα σχετικά με την τύχη της αίτησής του. Εάν το οικείο μέρος ΕΚ ή το υπογράφον κράτος CARIFORUM επιθυμεί συμπληρωματικά στοιχεία από τον αιτούντα, απευθύνει κοινοποίηση στον αιτούντα χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση.

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM επιχειρούν να διευκολύνουν την υλοποίηση και την εφαρμογή στο έδαφός τους διεθνών συμφωνημένων προτύπων για τη ρύθμιση και την εποπτεία στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

ΑΡΘΡΟ 106

Νέες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες¹

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM επιτρέπουν στον πάροχο χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών του άλλου μέρους να παρέχει νέες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες παρόμοιες με εκείνες που το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM επιτρέπουν στους δικούς τους παρόχους χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών υπό παρόμοιες συνθήκες δυνάμει του εθνικού δικαίου τους. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μπορούν να καθορίζουν τη νομική μορφή της υπηρεσίας και να ζητούν την έγκριση για την παροχή της υπηρεσίας. Όταν απαιτείται μια τέτοια έγκριση, λαμβάνεται απόφαση εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος και η έγκριση μπορεί να απορρίπτεται μόνο για προληπτικούς λόγους.

ΑΡΘΡΟ 107

Επεξεργασία δεδομένων

1. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM επιτρέπουν στους παρόχους χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών του άλλου μέρους να διαβιβάζουν πληροφορίες υπό ηλεκτρονική ή άλλη μορφή εντός ή εκτός του εδάφους τους, με σκοπό την επεξεργασία των δεδομένων που έχει ζητηθεί στο πλαίσιο των συνήθων εμπορικών πράξεων του εν λόγω παρόχου χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

¹ Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται μόνο σε δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που καλύπτονται από το άρθρο 103 και που απελευθερώθηκαν σύμφωνα με τον παρόντα τίτλο.

2. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM θεσπίζουν επαρκείς διασφαλίσεις για την προστασία της ιδιωτικότητας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων καθώς και της ελευθερίας των ατόμων, ιδίως όσον αφορά τη μεταβίβαση προσωπικών δεδομένων.

ΑΡΘΡΟ 108

Ειδικές εξαιρέσεις

1. Καμία διάταξη του παρόντος Τίτλου δεν θεωρείται ότι αποτρέπει το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων φορέων τους, να διεξάγουν αποκλειστικά στο έδαφός τους δραστηριότητες ή υπηρεσίες που αποτελούν μέρος σχεδίου συνταξιοδότησης του δημοσίου ή θεσμικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης ή τις παρέχουν στο έδαφός τους, εκτός εάν οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να ασκούνται από τους παρόχους χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ανταγωνιστικά με δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς όπως προβλέπεται από την εγχώρια ρύθμιση του ενδιαφερόμενου μέρους ΕΚ ή των ενδιαφερόμενων υπογραφόντων κρατών CARIFORUM.

2. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν εφαρμόζεται στις δραστηριότητες που διεξάγονται από κεντρική τράπεζα ή νομισματική αρχή ή οποιοδήποτε οργανισμό του δημόσιου τομέα κατά την εφαρμογή νομισματικών ή συναλλαγματικών πολιτικών.

3. Καμία διάταξη του παρόντος Τίτλου δεν θεωρείται ότι αποτρέπει το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων φορέων τους, να διεξάγουν ή να παρέχουν κατ' αποκλειστικότητα στο έδαφός τους δραστηριότητες ή υπηρεσίες για λογαριασμό ή με την εγγύηση ή τη χρήση χρηματοδοτικών πόρων του μέρους ΕΚ ή του υπογράφοντος κράτους CARIFORUM ή των δημόσιων οντοτήτων τους.

ΤΜΗΜΑ 6

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΑΡΘΡΟ 109

Πεδίο εφαρμογής, ορισμοί και αρχές

1. Το παρόν τμήμα καθορίζει τις αρχές όσον αφορά την απελευθέρωση των υπηρεσιών διεθνών θαλάσσιων μεταφορών σύμφωνα με τα κεφάλαια 2, 3 και 4 του παρόντος Τίτλου.
2. Για τους σκοπούς του παρόντος τμήματος και των Κεφαλαίου 2, 3 και 4 του παρόντος Τίτλου, νοούνται ως:
 - α) «διεθνείς θαλάσσιες μεταφορές», μεταξύ άλλων, οι μεταφορές από πόρτα σε πόρτα και συνδυασμένες μεταφορές, που είναι η μεταφορά εμπορευμάτων με τη χρησιμοποίηση περισσότερων του ενός τρόπων μεταφοράς, συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων μεταφορών, βάσει ενιαίου εγγράφου μεταφοράς και, για τον σκοπό αυτό, περιλαμβάνει το δικαίωμα να συνάπτουν απευθείας σύμβαση με φορέα παροχής άλλου είδους μεταφοράς·

- β) «υπηρεσίες χειρισμού φορτίων», οι δραστηριότητες που ασκούνται από επιχειρήσεις συσκευασίας, συμπεριλαμβανομένων των φορέων εκμετάλλευσης τερματικών σταθμών, αλλά μη συμπεριλαμβανομένων των άμεσων δραστηριοτήτων των λιμενεργατών, όταν αυτό το εργατικό δυναμικό οργανώνεται ανεξάρτητα από τις επιχειρήσεις στοιβασίας ή τις επιχειρήσεις εκμετάλλευσης τερματικών σταθμών. Οι δραστηριότητες που καλύπτονται περιλαμβάνουν την οργάνωση και την επίβλεψη των εξής:
- i) φόρτωση/εκφόρτωση φορτίου προς/από σκάφος·
 - ii) πρόσδεση/απελευθέρωση φορτίου·
 - iii) παραλαβή/παράδοση και φύλαξη φορτίων πριν από την αποστολή ή μετά την εκφόρτωση·
- γ) «υπηρεσίες εκτελωνισμού» (εναλλακτικά «υπηρεσίες εκτελωνιστών»), οι δραστηριότητες που συνίστανται στη διεκπεραίωση, εξ ονόματος άλλου μέρους, τελωνειακών διατυπώσεων σχετικά με τις εισαγωγές, εξαγωγές ή μεταφορές φορτίων, ανεξάρτητα από το εάν η εν λόγω υπηρεσία αποτελεί την κύρια δραστηριότητα του φορέα παροχής της υπηρεσίας ή σύννηθες συμπλήρωμα της κύριας δραστηριότητάς του·
- δ) «υπηρεσίες σταθμού εμπορευματοκιβωτίων και εναπόθεσης», οι δραστηριότητες που συνίστανται στην αποθήκευση εμπορευματοκιβωτίων είτε σε λιμενικές περιοχές είτε σε νησιωτικές περιοχές με σκοπό την φόρτωση/εκφόρτωση, επισκευή και προετοιμασία τους για αποστολή·

- ε) «υπηρεσίες ναυτιλιακού πρακτορείου», οι δραστηριότητες που συνίστανται στην εκπροσώπηση, σε μια δεδομένη γεωγραφική περιοχή, υπό την ιδιότητα του πράκτορα των επιχειρηματικών συμφερόντων μίας ή περισσότερων ατμοπλοϊκών γραμμών ή ναυτιλιακών εταιρειών για τους ακόλουθους σκοπούς:
- i) την εμπορία και την πώληση υπηρεσιών θαλάσσιων μεταφορών και συναφών υπηρεσιών, από τον καθορισμό της τιμής έως την έκδοση τιμολογίου και την έκδοση της φορτωτικής εξ ονόματος των εταιρειών, την αγορά και μεταπώληση των απαραίτητων συναφών υπηρεσιών, την προετοιμασία των σχετικών εγγράφων και την παροχή επιχειρηματικών πληροφοριών·
 - ii) την εκπροσώπηση των εταιρειών, την οργάνωση του ελλιμενισμού του πλοίου ή ενδεχομένως τη λήψη φορτίων·
- στ) «υπηρεσίες διαμετακόμισης εμπορευμάτων», οι δραστηριότητες που συνίστανται στην οργάνωση και επόπτευση αποστολών από μέρους πρακτόρων διαμετακόμισης, με αγορά υπηρεσιών μεταφοράς και συναφών υπηρεσιών, προετοιμασίας των σχετικών εγγράφων και παροχής επιχειρηματικών πληροφοριών.
3. Με βάση τα σημερινά επίπεδα απελευθέρωσης μεταξύ των μερών όσον αφορά τις διεθνείς θαλάσσιες μεταφορές:
- α) το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM εφαρμόζουν με αποτελεσματικό τρόπο την αρχή της άνευ περιορισμών πρόσβασης στην αγορά των διεθνών θαλάσσιων μεταφορών και συναλλαγών στο πλαίσιο εμπορικών όρων και χωρίς να εφαρμόζουν διακριτική μεταχείριση·

- β) το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM παρέχουν στα πλοία που φέρουν τη σημαία του άλλου μέρους ή τυχόν υπογράφοντος κράτους CARIFORUM ή η εκμετάλλευση των οποίων ανήκει σε παρόχους υπηρεσιών του άλλου μέρους, μεταχείριση όχι λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν που παρέχουν στα δικά τους πλοία όσον αφορά, μεταξύ άλλων, την πρόσβαση στις λιμένες, τη χρήση των υποδομών και των βοηθητικών ναυτιλιακών υπηρεσιών των λιμένων, καθώς και τα σχετικά τέλη και επιβαρύνσεις, τις τελωνειακές διευκολύνσεις και τον καθορισμό αγκυροβολίων και εγκαταστάσεων για τη φόρτωση και την εκφόρτωση.

4. Κατά την εφαρμογή των αρχών αυτών, το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM:

- α) δεν περιλαμβάνουν ρήτρες κατανομής φορτίου σε μελλοντικές διμερείς συμφωνίες με τρίτες χώρες σχετικά με το εμπόριο ξηρού και υγρού χύδην φορτίου και καταργούν, εντός εύλογης χρονικής περιόδου, αυτές τις ρήτρες κατανομής φορτίου σε περίπτωση που υπάρχουν σε προηγούμενες διμερείς συμφωνίες· και
- β) κατά την έναρξη ισχύος της παρούσας συμφωνίας, καταργούν και απέχουν από τη θέσπιση τυχόν μονομερών μέτρων και διοικητικών, τεχνικών και άλλων εμποδίων που ενδέχεται να αποτελούν συγκεκριμένο περιορισμό ή να εισάγουν διακρίσεις στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στον τομέα των διεθνών θαλάσσιων μεταφορών.

5. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM επιτρέπουν στους παρόχους υπηρεσιών διεθνών θαλάσσιων μεταφορών του άλλου μέρους να έχουν εμπορική παρουσία στο έδαφός τους υπό όρους εγκατάστασης και λειτουργίας όχι λιγότερο ευνοϊκούς από εκείνους που παρέχουν στους δικούς τους παρόχους υπηρεσιών ή στους φορείς τρίτης χώρας, ανάλογα με το ποιοι είναι ευνοϊκότεροι.

6. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM καθιστούν διαθέσιμες στους παρόχους διεθνών θαλάσσιων μεταφορών του άλλου μέρους με εύλογους και ισότιμους όρους και περιορισμούς τις ακόλουθες υπηρεσίες στον λιμένα: πλοήγηση, ρυμούλκηση και παροχή βοήθειας με ρυμουλκά, προμήθειες, προμήθεια καυσίμων και ανεφοδιασμός σε νερό, συλλογή αποβλήτων και διάθεση έρματος, υπηρεσίες λιμενάρχη, βοηθήματα ναυσιπλοΐας, υπηρεσίες που είναι απαραίτητες για τη λειτουργία των πλοίων και παρέχονται από παράκτιους σταθμούς, συμπεριλαμβανομένων των επικοινωνιών, υδροδότηση και ηλεκτροδότηση, μέσα επείγουσας επισκευής, αγκυροβόλιο, θέση πρόσδεσης και συναφείς υπηρεσίες.

ΤΜΗΜΑ 7

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΑΡΘΡΟ 110

Πεδίο εφαρμογής

Το παρόν τμήμα καθορίζει τις αρχές του ρυθμιστικού πλαισίου για όλες τις τουριστικές υπηρεσίες που απελευθερώνονται σύμφωνα με τα Κεφάλαια 2, 3 και 4 του παρόντος Τίτλου.

ΑΡΘΡΟ 111

Αποτροπή αντιανταγωνιστικών πρακτικών

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Κεφαλαίου 1 του Τίτλου IV, εφαρμόζονται ή θεσπίζονται τα κατάλληλα μέτρα από το μέρος ΕΚ ή τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM για την παρεμπόδιση παρόχων, ιδίως στο πλαίσιο των δικτύων διανομής τουρισμού¹, να επηρεάζουν σημαντικά τους όρους συμμετοχής στην αντίστοιχη αγορά τουριστικών υπηρεσιών, εμπλεκόμενοι σε πρακτικές αντίθετες προς τον ανταγωνισμό ή συνεχίζοντας αυτές, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων της κατάχρησης της δεσπόζουσας θέσης μέσω της επιβολής αθέμιτων τιμών, ρητρών αποκλειστικότητας, άρνησης παροχής υπηρεσιών, σφικτών πωλήσεων, ποσοτικών περιορισμών ή κάθετης ολοκλήρωσης.

ΑΡΘΡΟ 112

Πρόσβαση στην τεχνολογία

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM καταβάλλουν προσπάθειες να διευκολύνουν τη μεταφορά τεχνολογίας σε εμπορική βάση σε εμπορικές παρουσίες στα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM.

¹ Για τους σκοπούς του παρόντος τμήματος, ως δίκτυα διανομής των τουριστικών προϊόντων νοούνται οι διοργανωτές περιηγήσεων και άλλοι χονδρέμποροι τουριστικών προϊόντων (τόσο προς το εξωτερικό όσο και προς το εσωτερικό), ηλεκτρονικά συστήματα κράτησης και συστήματα παγκόσμιας διανομής (είτε είναι συνδεδεμένα σε αεροπορικές εταιρείες είτε όχι, είτε παρέχονται μέσω του Διαδικτύου), πρακτορεία ταξιδιών και άλλοι διανομείς τουριστικών υπηρεσιών.

ΑΡΘΡΟ 113

Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM καταβάλλουν προσπάθειες να διευκολύνουν τη συμμετοχή των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων στον τομέα των τουριστικών υπηρεσιών.

ΑΡΘΡΟ 114

Αμοιβαία αναγνώριση

Τα μέρη συνεργάζονται προς την κατεύθυνση της αμοιβαίας αναγνώρισης απαιτήσεων, προσόντων, αδειών ή άλλων κανονισμών σύμφωνα με το άρθρο 85.

ΑΡΘΡΟ 115

Αύξηση του αντικτύπου του τουρισμού στην αειφόρο ανάπτυξη

Τα μέρη ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των παρόχων υπηρεσιών CARIFORUM σε διεθνή, περιφερειακά, υποπεριφερειακά και ιδιωτικά χρηματοδοτούμενα προγράμματα για την υποστήριξη της αειφόρου ανάπτυξης του τουρισμού.

ΑΡΘΡΟ 116

Περιβαλλοντικά πρότυπα και πρότυπα ποιότητας

Τα μέρη και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM ενθαρρύνουν τη συμμόρφωση με τα περιβαλλοντικά πρότυπα και τα πρότυπα ποιότητας που εφαρμόζονται στις υπηρεσίες τουρισμού με εύλογο και αντικειμενικό τρόπο, χωρίς να συνιστούν περιττά εμπόδια στο εμπόριο και καταβάλλουν κάθε προσπάθεια για να διευκολύνουν τη συμμετοχή των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM σε σχετικούς διεθνείς οργανισμούς που καθορίζουν περιβαλλοντικά πρότυπα και πρότυπα ποιότητας που εφαρμόζονται στις τουριστικές υπηρεσίες.

ΑΡΘΡΟ 117

Αναπτυξιακή συνεργασία και τεχνική βοήθεια

1. Τα μέρη συνεργάζονται για την πρόοδο του τουριστικού τομέα στα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM, δεδομένων των εγγενών ασυμμετριών στα αντίστοιχα επίπεδα ανάπτυξης των μερών.
2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7, τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται, μεταξύ άλλων με διευκόλυνση της υποστήριξης, στους ακόλουθους τομείς:
 - α) αναβάθμιση των εθνικών λογιστικών συστημάτων με σκοπό τη διευκόλυνση της εισαγωγής των συμπληρωματικών λογαριασμών για τον τουρισμό (TSA) στο περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

- β) οικοδόμηση ικανότητας για την περιβαλλοντική διαχείριση σε τουριστικές περιοχές στο περιφερειακό και το τοπικό επίπεδο·
- γ) ανάπτυξη στρατηγικών εμπορίας στο Διαδίκτυο για μικρομεσαίες τουριστικές επιχειρήσεις στον τομέα των τουριστικών υπηρεσιών·
- δ) μηχανισμοί για την εξασφάλιση της αποτελεσματικής συμμετοχής των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM σε διεθνείς φορείς τυποποίησης που επικεντρώνονται στην ανάπτυξη προτύπων αειφόρου τουρισμού· προγράμματα για την επίτευξη και την εξασφάλιση ισοδυναμίας μεταξύ εθνικών/περιφερειακών και διεθνών προτύπων για τον αειφόρο τουρισμό και προγράμματα που στοχεύουν στην αύξηση του επιπέδου συμμόρφωσης με πρότυπα αειφόρου τουρισμού από περιφερειακούς παρόχους τουριστικών υπηρεσιών·
- ε) προγράμματα ανταλλαγής τουρισμού και κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της γλωσσικής κατάρτισης, για παροχές τουριστικών υπηρεσιών.

ΑΡΘΡΟ 118

Ανταλλαγή πληροφοριών και διαβουλεύσεις

1. Τα μέρη συμφωνούν να ανταλλάσσουν εμπειρίες, πληροφορίες και βέλτιστες πρακτικές και να διαβουλεύονται σχετικά με θέματα που καλύπτονται από το παρόν τμήμα και σχετικά με το εμπόριο μεταξύ των μερών. Η επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK αναπτύσσει διαδικασίες για αυτόν τον τακτικό διάλογο σχετικά με τα ζητήματα που καλύπτει το παρόν τμήμα.

2. Τα μέρη καλούν τους ιδιώτες και άλλους σχετικούς ενδιαφερομένους στον εν λόγω διάλογο, εφόσον το κρίνουν σκόπιμο και συμφωνούν.
3. Τα κράτη μέλη συμφωνούν περαιτέρω ότι ο τακτικός διάλογος είναι χρήσιμος για την έκδοση ταξιδιωτικών οδηγιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

ΑΡΘΡΟ 119

Στόχοι και αρχές

1. Τα μέρη, αναγνωρίζοντας ότι η χρήση ηλεκτρονικών μέσων αυξάνει τις ευκαιρίες εμπορικών συναλλαγών σε πολλούς τομείς, συμφωνούν να προωθήσουν την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου μεταξύ τους, συνεργαζόμενα ιδίως για θέματα που προκύπτουν από το ηλεκτρονικό εμπόριο δυνάμει των διατάξεων του παρόντος τίτλου.
2. Τα μέρη συμφωνούν ότι η ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου πρέπει να είναι πλήρως συμβατή με τα υψηλότερα διεθνή πρότυπα προστασίας των δεδομένων ώστε να εξασφαλίζει την εμπιστοσύνη των χρηστών του ηλεκτρονικού εμπορίου.
3. Τα μέρη συμφωνούν ότι οι παραδόσεις με ηλεκτρονικά μέσα θεωρούνται ως παροχή υπηρεσιών κατά την έννοια του Κεφαλαίου 3 του παρόντος Τίτλου που δεν μπορούν να υπαχθούν σε δασμούς.

ΑΡΘΡΟ 120

Ρυθμιστικές πτυχές του ηλεκτρονικού εμπορίου

1. Τα μέρη διατηρούν διάλογο σχετικά με κανονιστικά ζητήματα που απορρέουν από το ηλεκτρονικό εμπόριο, με τον οποίο, μεταξύ άλλων, θα καλύπτονται τα ακόλουθα ζητήματα:
 - α) αναγνώριση πιστοποιήσεων ηλεκτρονικών υπογραφών που εκδίδονται για το κοινό και η διευκόλυνση των διασυνοριακών υπηρεσιών πιστοποίησης,
 - β) ευθύνη ενδιάμεσων παρόχων υπηρεσιών όσον αφορά την μεταβίβαση ή αποθήκευση πληροφοριών,
 - γ) μεταχείριση μη παραγγελλθεισών ηλεκτρονικών εμπορικών επικοινωνιών,
 - δ) προστασία των καταναλωτών στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου,
 - ε) κάθε άλλο ζήτημα σχετικό με την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου.
2. Η συνεργασία αυτή μπορεί να λαμβάνει τη μορφή ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με την αντίστοιχη νομοθεσία των μερών και των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM όσον αφορά τα ζητήματα αυτά, καθώς και σχετικά με την εφαρμογή της εν λόγω νομοθεσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΡΘΡΟ 121

Συνεργασία

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία της τεχνικής συνεργασίας και βοήθειας προκειμένου να ολοκληρωθεί η απελευθέρωση των υπηρεσιών και των επενδύσεων, να υποστηρίξουν τις προσπάθειες των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM να ενισχύσουν την ικανότητά τους ως προς την παροχή υπηρεσιών, να διευκολύνουν την εφαρμογή των δεσμεύσεων βάσει του παρόντος τίτλου και να επιτύχουν τους στόχους της παρούσας συμφωνίας.
2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7, τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται, παρέχοντας υποστήριξη για τεχνική βοήθεια, κατάρτιση και οικοδόμηση ικανότητας, μεταξύ άλλων, στους ακόλουθους τομείς:
 - α) βελτίωση της ικανότητας των παρόχων υπηρεσιών των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM να συγκεντρώσουν σχετικές πληροφορίες και να ικανοποιήσουν τους κανονισμούς και τα πρότυπα του μέρους ΕΚ σε ευρωπαϊκό κοινοτικό και εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο κατώτερο του εθνικού·
 - β) βελτίωση της ικανότητας εξαγωγών των παρόχων υπηρεσιών των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM με ιδιαίτερη προσοχή στην εμπορία τουριστικών και πολιτιστικών υπηρεσιών, τις ανάγκες των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, τη δικαιόκτηση και τη διαπραγμάτευση συμφωνιών αμοιβαίας αναγνώρισης·

- γ) διευκόλυνση αλληλεπίδρασης και διαλόγου μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών του μέρους ΕΚ και των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM.
- δ) αντιμετώπιση των αναγκών ποιότητας και προτύπων στους εν λόγω τομείς στους οποίους τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM έχουν αναλάβει δεσμεύσεις δυνάμει της παρούσας συμφωνίας όσον αφορά τις εγχώριες και περιφερειακές αγορές τους καθώς και το εμπόριο μεταξύ των μερών και έτσι ώστε να εξασφαλισθεί η συμμετοχή στην ανάπτυξη και υιοθέτηση προτύπων αειφόρου τουρισμού.
- ε) ανάπτυξη και εφαρμογή κανονιστικών συστημάτων για συγκεκριμένους τομείς υπηρεσιών σε περιφερειακό επίπεδο CARIFORUM και στα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM στους εν λόγω τομείς, στους οποίους έχουν αναλάβει δεσμεύσεις δυνάμει της παρούσας συμφωνίας· και
- στ) συγκρότηση μηχανισμών για την προώθηση των επενδύσεων και κοινών επιχειρήσεων μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών του μέρους ΕΚ και των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM και ενίσχυση των ικανοτήτων των υπηρεσιών προώθησης επενδύσεων στα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

ΑΡΘΡΟ 122

Τρέχουσες πληρωμές

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 124, τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM και το μέρος ΕΚ αναλαμβάνουν να μην επιβάλουν περιορισμούς και να επιτρέπουν όλες τις πληρωμές για τις τρέχουσες συναλλαγές μεταξύ κατοίκων του μέρους ΕΚ και των κρατών CARIFORUM να πραγματοποιούνται σε ελεύθερα μετατρέψιμο νόμισμα.

ΑΡΘΡΟ 123

Κινήσεις κεφαλαίων

1. Όσον αφορά τις συναλλαγές επί του λογαριασμού κεφαλαίων του ισοζυγίου πληρωμών, τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM και το μέρος ΕΚ αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μην επιβάλουν περιορισμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων που αφορούν άμεσες επενδύσεις που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας υποδοχής και επενδύσεις που πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του τίτλου ΙΙ, καθώς και στην εκκαθάριση και τον επαναπατρισμό αυτών των κεφαλαίων και των κερδών που, ενδεχομένως, απορρέουν από αυτές.

2. Τα μέρη πραγματοποιούν διαβουλεύσεις για να διευκολύνουν τη μεταξύ τους κυκλοφορία κεφαλαίων ώστε να προωθήσουν τους στόχους της παρούσας συμφωνίας.

ΑΡΘΡΟ 124

Μέτρα διασφάλισης

1. Εάν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι πληρωμές και οι κινήσεις κεφαλαίων μεταξύ των μερών προκαλούν ή ενδέχεται να προκαλέσουν σοβαρές δυσκολίες ως προς τη λειτουργία της νομισματικής ή της συναλλαγματικής πολιτικής σε ένα ή περισσότερα κράτη CARIFORUM ή σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το μέρος ΕΚ ή το οικείο υπογράφων κράτος ή κράτη CARIFORUM μπορούν να λαμβάνουν τα απολύτως απαραίτητα μέτρα διασφάλισης όσον αφορά τις κινήσεις κεφαλαίων για περίοδο που δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες.
2. Το κοινό συμβούλιο CARIFORUM-EK ενημερώνεται αμέσως για την έκδοση τυχόν μέτρων διασφάλισης και, το ταχύτερο δυνατόν, για το χρονοδιάγραμμα άρσης τους.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΝΑΦΗ ΜΕ ΤΙΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

ΑΡΘΡΟ 125

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος Κεφαλαίου, νοούνται ως:

- 1) «αρχή ανταγωνισμού», για το μέρος ΕΚ, η «Ευρωπαϊκή Επιτροπή»· και για τα κράτη CARIFORUM, μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες αρχές ανταγωνισμού κατά περίπτωση: η επιτροπή ανταγωνισμού CARICOM και η Comisión Nacional de Defensa de la Competencia της Δομινικανής Δημοκρατίας.
- 2) «διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης», μια διαδικασία που θεσπίζεται από την αρμόδια αρχή ανταγωνισμού ενός μέρους κατά μίας ή περισσότερων επιχειρήσεων με σκοπό να αποδειχθεί και να διορθωθεί η αντιανταγωνιστική συμπεριφορά.

3) Η «νομοθεσία περί ανταγωνισμού» περιλαμβάνει τα εξής:

- α) για το μέρος ΕΚ, τα άρθρα 81, 82 και 86 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και τους εκτελεστικούς κανονισμούς της ή τις τροποποιήσεις της·
- β) για τα κράτη CARIFORUM, το κεφάλαιο 8 της αναθεωρημένης Συνθήκης της Chaguaramas της 5ης Ιουλίου 2001, την εθνική νομοθεσία περί ανταγωνισμού, η οποία συνάδει με την αναθεωρημένη Συνθήκη της Chaguaramas και την εθνική νομοθεσία περί ανταγωνισμού των Μπαχάμες και της Δομινικανής Δημοκρατίας. Από την έναρξη ισχύος της παρούσας συμφωνίας και εφεξής, η θέσπιση της εν λόγω νομοθεσίας γνωστοποιείται στο μέρος ΕΚ μέσω της επιτροπής εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK.

ΑΡΘΡΟ 126

Αρχές

Τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία του ελεύθερου και ανόθευτου ανταγωνισμού στις εμπορικές συναλλαγές τους. Τα μέρη αναγνωρίζουν ότι οι επιχειρηματικές πρακτικές που είναι αντίθετες προς τον ανταγωνισμό μπορούν να στρεβλώσουν την εύρυθμη λειτουργία των αγορών και γενικώς να υπονομεύσουν τα οφέλη που προκύπτουν από την απελευθέρωση του εμπορίου. Ως εκ τούτου, συμφωνούν ότι οι ακόλουθες πρακτικές που περιορίζουν τον ανταγωνισμό δεν συνάδουν με την ορθή λειτουργία της παρούσας συμφωνίας στο βαθμό που μπορεί να επηρεάσουν τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των μερών:

- α) συμφωνίες και συμφωνημένες πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων, οι οποίες έχουν ως στόχο ή αποτέλεσμα να αποτρέψουν ή να περιορίσουν σημαντικά τον ανταγωνισμό στην επικράτεια του μέρους ΕΚ ή των κρατών CARIFORUM, στο σύνολό τους ή σε ένα ουσιώδες τμήμα τους·

- β) η καταχρηστική εκμετάλλευση, από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, της δύναμης που έχουν στην αγορά στην επικράτεια του μέρους ΕΚ ή των κρατών CARIFORUM στο σύνολό τους ή σε ένα ουσιώδες τμήμα τους.

ΑΡΘΡΟ 127

Υλοποίηση

1. Τα μέρη και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM εξασφαλίζουν ότι, εντός πέντε ετών από την έναρξη ισχύος της παρούσας συμφωνίας, θεσπίζουν νομοθετικές πράξεις για να αντιμετωπισθούν οι περιορισμοί στον ανταγωνισμό στο πλαίσιο της δικαιοδοσίας τους και δημιουργούν τους φορείς που αναφέρονται στο άρθρο 125, παράγραφος 1.
2. Από την έναρξη ισχύος των νομοθετικών πράξεων και από τη δημιουργία των φορέων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, τα μέρη εφαρμόζουν τις διατάξεις του άρθρου 128. Τα μέρη συμφωνούν επίσης να επανεξετάσουν τη λειτουργία του παρόντος Κεφαλαίου μετά παρέλευση εξαετούς περιόδου οικοδόμησης σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ των αρχών ανταγωνισμού τους μετά την έναρξη λειτουργίας του άρθρου 128.

ΑΡΘΡΟ 128

Ανταλλαγή πληροφοριών και συνεργασία
στον τομέα της επιβολής της εφαρμογής

1. Κάθε αρχή ανταγωνισμού μπορεί να ενημερώνει τις άλλες αρχές ανταγωνισμού για την πρόθεσή της να συνεργασθεί στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων εφαρμογής. Αυτή η συνεργασία δεν αποτρέπει τα μέρη ή τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM από τη λήψη αυτόνομων αποφάσεων.
2. Οι αρχές ανταγωνισμού, στην προσπάθειά τους να διευκολύνουν την αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας τους περί ανταγωνισμού, μπορούν να ανταλλάσσουν μη εμπιστευτικές πληροφορίες. Κάθε ανταλλαγή πληροφοριών υπόκειται στους κανόνες περί εμπιστευτικότητας που ισχύουν για κάθε μέρος και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM.
3. Κάθε αρχή ανταγωνισμού μπορεί να ενημερώνει τις άλλες αρχές ανταγωνισμού για οποιαδήποτε πληροφορία διαθέτει από την οποία προκύπτει ότι οι επιχειρηματικές πρακτικές που είναι αντίθετες με τον ανταγωνισμό και εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Κεφαλαίου, εφαρμόζονται στο έδαφος του άλλου μέρους. Η αρχή ανταγωνισμού κάθε μέρους αποφασίζει τη μορφή της ανταλλαγής πληροφοριών σύμφωνα με τις βέλτιστες πρακτικές της. Κάθε αρχή ανταγωνισμού μπορεί επίσης να ενημερώνει τις άλλες αρχές ανταγωνισμού για οποιαδήποτε διαδικασία εφαρμογής ακολουθείται στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - i) η δραστηριότητα που διερευνάται πραγματοποιείται εξ ολοκλήρου ή σε σημαντικό βαθμό στο πεδίο δικαιοδοσίας οποιασδήποτε από τις άλλες αρχές ανταγωνισμού·

- ii) η ενδεχομένως επιβαλλόμενη θεραπεία θα απαιτήσει την απαγόρευση συμπεριφοράς στο έδαφος του άλλου μέρους ή των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM.
- iii) η δραστηριότητα που διερευνάται εμπεριέχει συμπεριφορά η οποία θεωρείται ότι έχει ζητηθεί, ενθαρρυνθεί ή εγκριθεί από το άλλο μέρος ή από τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM.

ΑΡΘΡΟ 129

Δημόσιες επιχειρήσεις και επιχειρήσεις στις οποίες έχουν παραχωρηθεί ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των μονοπωλίων

1. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν εμποδίζει μέρος ή υπογράφων κράτος CARIFORUM να παραχωρεί ή να διατηρεί δημόσια ή ιδιωτικά μονοπώλια σύμφωνα με την αντίστοιχη νομοθεσία του.
2. Όσον αφορά δημόσιες επιχειρήσεις και επιχειρήσεις στις οποίες έχουν παραχωρηθεί ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα, τα μέρη και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM εξασφαλίζουν ότι, μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας συμφωνίας, δεν θεσπίζεται ούτε διατηρείται σε ισχύ μέτρο που στρεβλώνει τις συναλλαγές στον τομέα των εμπορευμάτων ή των υπηρεσιών μεταξύ των μερών, σε βαθμό αντίθετο προς τα συμφέροντα των μερών και ότι τέτοιες επιχειρήσεις υπόκεινται σε κανόνες ανταγωνισμού, στο μέτρο που η εφαρμογή των εν λόγω κανόνων δεν εμποδίζει την εκτέλεση, κατά νόμο ή στην πράξη, των ιδιαίτερων καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί.

3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2, τα μέρη συμφωνούν ότι, στην περίπτωση που δημόσιες επιχειρήσεις στα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM υπόκεινται σε ειδικούς τομεακούς κανόνες, όπως ορίζονται από τα αντίστοιχα ρυθμιστικά τους πλαίσια, οι εν λόγω δημόσιες επιχειρήσεις δεν δεσμεύονται ούτε διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.
4. Τα μέρη και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM προσαρμόζουν προοδευτικά, υπό την επιφύλαξη των υποχρεώσεων που υπέχουν δυνάμει της συμφωνίας του ΠΟΕ, τυχόν κρατικά μονοπώλια εμπορικής φύσης ή εμπορικού χαρακτήρα, ώστε να εξασφαλίσουν ότι, έως το τέλος του πέμπτου έτους μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας συμφωνίας, καμία διάκριση όσον αφορά τους όρους σύμφωνα με τους οποίους τα εμπορεύματα και οι υπηρεσίες πωλούνται ή αγοράζονται, δεν υφίσταται μεταξύ εμπορευμάτων και υπηρεσιών, καταγωγής του μέρους ΕΚ και εκείνων καταγωγής των κρατών CARIFORUM, ή μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των υπηκόων των κρατών CARIFORUM, εκτός εάν οι εν λόγω διακρίσεις είναι εγγενείς με την ύπαρξη του υπό εξέταση μονοπωλίου.
5. Η επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης ΕΚ-CARIFORUM ενημερώνεται σχετικά με τη θέσπιση των τομεακών κανόνων που προβλέπονται στην παράγραφο 3 και με τα μέτρα που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παραγράφου 4.

ΑΡΘΡΟ 130

Συνεργασία

1. Τα μέρη συμφωνούν ως προς τη σημασία που έχει η παροχή τεχνικής βοήθειας και η ανάπτυξη της σχετικής ικανότητας για την ευχερέστερη υλοποίηση των δεσμεύσεων και την επίτευξη των στόχων του παρόντος Κεφαλαίου, και ιδίως την εξασφάλιση αποτελεσματικών και υγιών πολιτικών για τον ανταγωνισμό και την επιβολή των κανόνων, συγκεκριμένα κατά την περίοδο ανάπτυξης σχέσεων εμπιστοσύνης που αναφέρεται στο άρθρο 127.
2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 7, τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται, διευκολύνοντας μεταξύ άλλων την παροχή στήριξης, στους ακόλουθους τομείς:
 - α) αποτελεσματική λειτουργία των αρχών ανταγωνισμού CARIFORUM·
 - β) συνδρομή κατά την κατάρτιση κατευθυντήριων γραμμών, εγχειριδίων και, όπου κρίνεται αναγκαίο, νομοθεσίας·
 - γ) παροχή ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων· και
 - δ) παροχή κατάρτισης για στελέχη που δραστηριοποιούνται στην εφαρμογή και την επιβολή της εφαρμογής της πολιτικής ανταγωνισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

ΑΡΘΡΟ 131

Πλαίσιο

1. Τα μέρη συμφωνούν ότι η ενθάρρυνση της καινοτομίας και της δημιουργικότητας βελτιώνει την ανταγωνιστικότητα και αποτελεί ζωτικό στοιχείο για την οικονομική συνεργασία, για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης, για την προώθηση του εμπορίου μεταξύ τους και για την εξασφάλιση της σταδιακής ενσωμάτωσης των κρατών CARIFORUM στην παγκόσμια οικονομία.
2. Επίσης, αναγνωρίζουν ότι η προστασία και η επιβολή της εφαρμογής της διανοητικής ιδιοκτησίας διαδραματίζει βασικό ρόλο στην ενθάρρυνση της δημιουργικότητας, της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας, και είναι αποφασισμένα να εξασφαλίσουν αυξανόμενα επίπεδα προστασίας προσαρμοσμένης στα επίπεδα ανάπτυξής τους.

ΑΡΘΡΟ 132

Στόχοι

Στόχοι του παρόντος κεφαλαίου είναι:

- α) η προώθηση της διαδικασίας καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένης της οικολογικής καινοτομίας, στο πλαίσιο των επιχειρήσεων που βρίσκονται στα μέρη·
- β) η ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, και ιδίως των μικροεπιχειρήσεων, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων των μερών·
- γ) η διευκόλυνση της παραγωγής και της εμπορευματοποίησης των καινοτόμων και δημιουργικών προϊόντων μεταξύ των μερών·
- δ) η επίτευξη επαρκούς και αποτελεσματικού επιπέδου προστασίας και η επιβολή της εφαρμογής των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας·
- ε) η συμβολή στην προώθηση της τεχνολογικής καινοτομίας και στη μεταφορά και τη διάδοση της τεχνολογίας και της τεχνογνωσίας·

- στ) η ενθάρρυνση, η ανάπτυξη και η διευκόλυνση δραστηριοτήτων ερευνητικής και αναπτυξιακής συνεργασίας στους τομείς της επιστήμης και της τεχνολογίας μεταξύ των μερών, καθώς και η ανάπτυξη διαρκών σχέσεων μεταξύ των επιστημονικών κοινοτήτων των μερών·
- ζ) η ενθάρρυνση, η ανάπτυξη και η διευκόλυνση δραστηριοτήτων παραγωγικής και αναπτυξιακής συνεργασίας στους δημιουργικούς τομείς μεταξύ των μερών, καθώς και η ανάπτυξη μόνιμων σχέσεων μεταξύ των δημιουργικών κοινοτήτων των μερών·
- η) η προώθηση και η ενίσχυση των δραστηριοτήτων περιφερειακής συνεργασίας με τη συμμετοχή των εξόχως απόκεντρων περιοχών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ώστε να δίδεται η δυνατότητα στις εν λόγω περιοχές και τα κράτη CARIFORUM να επωφελούνται αμοιβαία από την εγγύτητά τους και την κατάσταση γειτνίασης με την ανάπτυξη ενός καινοτομικού και ανταγωνιστικού περιφερειακού χώρου.

ΤΜΗΜΑ 1

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

ΑΡΘΡΟ 133

Περιφερειακή ολοκλήρωση

Τα μέρη αναγνωρίζουν ότι τα μέτρα και οι πολιτικές προς εφαρμογή σε περιφερειακό επίπεδο είναι απαραίτητα για την πλήρη επίτευξη των στόχων του παρόντος τμήματος. Τα κράτη CARIFORUM συμφωνούν να αυξήσουν τις ενέργειες, στο περιφερειακό επίπεδο, ώστε να παρασχεθεί στις επιχειρήσεις ένα ρυθμιστικό και πολιτικό πλαίσιο το οποίο συμβάλει στην ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας μέσω της καινοτομίας και της δημιουργικότητας.

ΑΡΘΡΟ 134

Συμμετοχή σε προγράμματα-πλαίσια

1. Η συμμετοχή των μερών και των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM διευκολύνεται και προωθείται στο πλαίσιο των υφιστάμενων και των μελλοντικών προγραμμάτων-πλαisiών, των ειδικών προγραμμάτων και άλλων δραστηριοτήτων του άλλου μέρους, εφόσον επιτρέπεται από τους εσωτερικούς κανόνες κάθε μέρους που διέπουν την πρόσβαση στα σχετικά προγράμματα και τις δραστηριότητες.
2. Η επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK μπορεί να διατυπώνει συστάσεις προκειμένου να διευκολύνεται η συμμετοχή των θεσμικών οργάνων και των επιχειρήσεων CARIFORUM στα προγράμματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και επανεξετάζει τακτικά την εν λόγω συμμετοχή.

ΑΡΘΡΟ 135

Συνεργασία στον τομέα της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν ότι η προώθηση της δημιουργικότητας και της καινοτομίας είναι ουσιώδης για την ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος και της ανταγωνιστικότητας, καθώς για την επίτευξη των γενικών στόχων της παρούσας συμφωνίας.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 7 και 134, τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται, μεταξύ άλλων, με διευκόλυνση της υποστήριξης, στους ακόλουθους τομείς:

- α) προώθηση της καινοτομίας, της διαφοροποίησης, του εκσυγχρονισμού, της ανάπτυξης και της ποιότητας των προϊόντων και της επεξεργασίας στον τομέα των επιχειρήσεων·
- β) προώθηση της δημιουργικότητας και του σχεδιασμού, ιδίως στις μικροεπιχειρήσεις, στις μικρές και στις μεσαίες επιχειρήσεις και ανταλλαγές μεταξύ δικτύων κέντρων συνδυασμού που βρίσκονται στο μέρος ΕΚ και τα κράτη CARIFORUM·
- γ) προώθηση του διαλόγου και των ανταλλαγών εμπειρίας και πληροφοριών μεταξύ δικτύων οικονομικών φορέων·
- δ) τεχνική βοήθεια, διασκέψεις, σεμινάρια, επισκέψεις ανταλλαγής με την προοπτική βιομηχανικών και τεχνικών ευκαιριών, συμμετοχή σε συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης και διοργάνωση γενικών εμπορικών εκθέσεων και εμπορικών εκθέσεων ανά τομέα·
- ε) προώθηση επαφών και βιομηχανικής συνεργασίας μεταξύ των οικονομικών φορέων, ενθάρρυνση κοινών επενδύσεων, επιχειρήσεων και δικτύων μέσω των υφιστάμενων και μελλοντικών προγραμμάτων·
- στ) προώθηση εταιρικών σχέσεων για δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης στα κράτη CARIFORUM με σκοπό τη βελτίωση των συστημάτων καινοτομίας τους· και

- ζ) εντατικοποίηση δραστηριοτήτων για την προώθηση των διασυνδέσεων, της καινοτομίας και της μεταφοράς τεχνολογίας μεταξύ των εταίρων CARIFORUM και των εταίρων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

ΑΡΘΡΟ 136

Επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία

1. Τα μέρη ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των οικείων φορέων έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης στις δραστηριότητες συνεργασίας σύμφωνα με τις εσωτερικές τους διατάξεις. Οι δραστηριότητες συνεργασίας μπορούν να λαμβάνουν τις ακόλουθες μορφές:
 - α) κοινές πρωτοβουλίες για την αύξηση της προβολής των προγραμμάτων ανάπτυξης δυνατοτήτων της επιστήμης και της τεχνολογίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, συμπεριλαμβανομένης της διεθνούς διάστασης του 7ου προγράμματος-πλαισίου έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης (FP7) και των δυνητικών διάδοχων προγραμμάτων κατά περίπτωση·
 - β) κοινά δίκτυα έρευνας σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος·
 - γ) ανταλλαγές ερευνητών και εμπειρογνομόνων για την προώθηση της εκπόνησης σχεδίων και της συμμετοχής στο FP7, καθώς και σε άλλα ερευνητικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας·
 - δ) κοινά επιστημονικά συνέδρια για την ενθάρρυνση της ανταλλαγής πληροφοριών και της αλληλεπίδρασης και για τον προσδιορισμό τομέων κοινής έρευνας·

- ε) προώθηση προηγμένων μελετών επιστήμης και τεχνολογίας που συμβάλλουν στη μακροπρόθεσμη αιεφόρο ανάπτυξη αμφότερων των μερών·
 - στ) ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα·
 - ζ) αξιολόγηση του κοινού έργου και της διάδοσης των αποτελεσμάτων·
 - η) διάλογος πολιτικής και ανταλλαγές επιστημονικών και τεχνολογικών πληροφοριών και εμπειρίας σε περιφερειακό επίπεδο·
 - θ) ανταλλαγή πληροφοριών σε περιφερειακό επίπεδο για περιφερειακά προγράμματα επιστήμης και τεχνολογίας·
 - ι) συμμετοχή στις κοινότητες γνώσης και καινοτομίας του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας.
2. Δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού που θα αποτελέσει την πραγματική μακράς διαρκείας βάση επιστημονικής και τεχνολογικής αρτιότητας και στη δημιουργία βιώσιμων δεσμών μεταξύ των επιστημονικών και των τεχνολογικών κοινοτήτων, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.
3. Τα ερευνητικά κέντρα, τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς, συμπεριλαμβανομένων των μικροεπιχειρήσεων, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στα μέρη, συμμετέχουν στην εν λόγω συνεργασία κατά περίπτωση.

4. Τα μέρη ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των σχετικών φορέων τους στα αντίστοιχα επιστημονικά και τεχνολογικά προγράμματα κατά την επιδίωξη αμοιβαία επωφελούς επιστημονικής αρτιότητας και σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις που διέπουν τη συμμετοχή νομικών οντοτήτων από τρίτες χώρες.

ΑΡΘΡΟ 137

Συνεργασία για την κοινωνία της πληροφορίας και τις τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας

1. Τα μέρη αναγνωρίζουν ότι οι τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ) αποτελούν βασικούς τομείς σε μια σύγχρονη κοινωνία και έχουν ζωτική σημασία για την ενθάρρυνση της δημιουργικότητας, της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας, καθώς για την ομαλή μετάβαση στην κοινωνία της πληροφορίας.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 7 και 134, τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται, μεταξύ άλλων, με διευκόλυνση της υποστήριξης, στους ακόλουθους τομείς:

- α) διάλογος για τις διάφορες πτυχές πολιτικής που αφορούν την προώθηση και την παρακολούθηση της κοινωνίας της πληροφορίας·
- β) ανταλλαγή πληροφοριών για ρυθμιστικά θέματα·
- γ) ανταλλαγή πληροφοριών για θέματα προτύπων και διαλειτουργικότητας·

- δ) προώθηση της συνεργασίας στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης ΤΠΕ και στον τομέα των υποδομών έρευνας βάσει ΤΠΕ·
- ε) ανάπτυξη εφαρμογών μη εμπορικού περιεχομένου και πιλοτικών εφαρμογών σε τομείς με υψηλό αντίκτυπο στην κοινωνία· και
- στ) αύξηση των δυνατοτήτων των ΤΠΕ, συγκεκριμένα με την προώθηση της δικτύωσης, της ανταλλαγής και της κατάρτισης ειδικών, ειδικότερα στο ρυθμιστικό τομέα.

ΑΡΘΡΟ 138

Συνεργασία στους τομείς της οικολογικής καινοτομίας και της ανανεώσιμης ενέργειας

1. Με σκοπό την επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης και τη συμβολή στη μεγιστοποίηση οιωνδήποτε θετικών και στην πρόληψη οιωνδήποτε αρνητικών περιβαλλοντικών συνεπειών που προκύπτουν από την παρούσα συμφωνία, τα μέρη αναγνωρίζουν τη σημασία της ενθάρρυνσης μορφών καινοτομίας που ωφελούν το περιβάλλον σε όλους τους τομείς της οικονομίας τους. Οι εν λόγω μορφές οικολογικής καινοτομίας περιλαμβάνουν την ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 7 και 134, τα μέρη συμφωνούν να συνεργάζονται, μεταξύ άλλων με διευκόλυνση της υποστήριξης, στους ακόλουθους τομείς:

- α) σχέδια που αφορούν προϊόντα, τεχνολογίες, παραγωγικές διαδικασίες, υπηρεσίες, μεθόδους διαχείρισης και επιχειρηματικές μεθόδους, με φιλικότητα προς το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν τις κατάλληλες εφαρμογές εξοικονόμησης ύδατος και το μηχανισμό καθαρής ανάπτυξης·
- β) σχέδια που αφορούν την ενεργειακή απόδοση και την ανανεώσιμη ενέργεια·
- γ) προώθηση δικτύων και ομίλων οικολογικής καινοτομίας, μέσω των συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα·
- δ) ανταλλαγές πληροφοριών, τεχνογνωσίας και εμπειρογνομώνων·
- ε) δραστηριότητες προβολής και κατάρτισης·
- στ) εκπόνηση μελετών και παροχή τεχνικής βοήθειας·
- ζ) συνεργασία στους τομείς της έρευνας και της ανάπτυξης· και
- η) πιλοτικά σχέδια και σχέδια επίδειξης.

ΤΜΗΜΑ 2

ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

ΑΡΧΕΣ

ΑΡΘΡΟ 139

Φύση και πεδίο εφαρμογής των υποχρεώσεων

1. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM εξασφαλίζουν την κατάλληλη και αποτελεσματική εφαρμογή των διεθνών συνθηκών που αφορούν τη διανοητική ιδιοκτησία στις οποίες είναι μέρη και της Συμφωνίας για τις εμπορικές πτυχές των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, η οποία περιλαμβάνεται στο παράρτημα ΙΓ της Συμφωνίας για την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (εφεξής «συμφωνία TRIPS»).

2. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM συμφωνούν ότι οι αρχές που προβλέπονται στο άρθρο 8 της συμφωνίας TRIPS εφαρμόζονται στο παρόν τμήμα. Τα μέρη συμφωνούν επίσης ότι η κατάλληλη και αποτελεσματική επιβολή της εφαρμογής των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις αναπτυξιακές ανάγκες των κρατών CARIFORUM, να προβλέπει την εξισορρόπηση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων μεταξύ των κατόχων και των χρηστών των δικαιωμάτων, καθώς και να προσφέρει τη δυνατότητα για προστασία της υγείας και της διατροφής στο μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν θεωρείται ότι παρεμποδίζει την ικανότητα των μερών και των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM, όσον αφορά την πρόσβαση σε φάρμακα.

3. Για τους σκοπούς της παρούσας συμφωνίας, τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας περιλαμβάνουν τα δικαιώματα του δημιουργού (συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων για προγράμματα υπολογιστών και των συγγενών δικαιωμάτων)· τα μοντέλα χρήσεων, τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, μεταξύ άλλων, για τις βιοτεχνολογικές εφευρέσεις· την προστασία των ποικιλιών φυτών· τα σχέδια· τις διατάξεις (τοπογραφίες ολοκληρωμένων κυκλωμάτων)· τις γεωγραφικές ενδείξεις· τα εμπορικά σήματα για αγαθά ή υπηρεσίες· την προστασία των βάσεων δεδομένων· την προστασία κατά του αθέμιτου ανταγωνισμού, όπως αναφέρεται στο άρθρο 10α της Συνθήκης των Παρισίων για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας και των εμπιστευτικών πληροφοριών για τη τεχνογνωσία που δεν δημοσιοποιούνται.

4. Επιπλέον και υπό την επιφύλαξη των ισχυουσών και των μελλοντικών διεθνών δεσμεύσεών τους, το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM θέτουν σε εφαρμογή τις διατάξεις του παρόντος τμήματος και εξασφαλίζουν την κατάλληλη και αποτελεσματική εφαρμογή τους το αργότερο μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2014, εκτός εάν η επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK ορίσει άλλως, λαμβάνοντας υπόψη τις αναπτυξιακές προτεραιότητες και τα επίπεδα ανάπτυξης των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM είναι ελεύθερα να επιλέξουν τη μέθοδο που κρίνουν κατάλληλη για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος τμήματος στο πλαίσιο της εσωτερικής τους έννομης τάξης και πρακτικής.

5. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM δύνανται, χωρίς όμως να υποχρεούνται, να παρέχουν στην εσωτερική τους έννομη τάξη μεγαλύτερο βαθμό προστασίας από αυτόν που επιβάλλεται βάσει του παρόντος τμήματος, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω προστασία δεν αντιβαίνει στις διατάξεις του παρόντος Τμήματος.

ΑΡΘΡΟ 140

Λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες

Παρά το άρθρο 139, παράγραφοι 1 και 4, οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες που είναι μέρη στην παρούσα συμφωνία υποχρεούνται να εφαρμόζουν τις ακόλουθες διατάξεις μόνον όπως ορίζεται στο παρόν τμήμα:

- α) υποχρεώσεις στο πλαίσιο της συμφωνίας TRIPS σε ισότιμη βάση με τις ενδεχόμενες απαιτήσεις σε ό,τι αφορά την εφαρμογή της συμφωνίας TRIPS στο πλαίσιο των σχετικών αποφάσεων του Συμβουλίου για τη συμφωνία TRIPS ή άλλων αποφάσεων που εφαρμόζονται από το Γενικό Συμβούλιο του ΠΟΕ·
- β) υποχρεώσεις στο πλαίσιο των ενοτήτων 2 και 3 του παρόντος τμήματος, το αργότερο μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2021, εκτός εάν η επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK ορίσει άλλως, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές αποφάσεις που αναφέρονται στο στοιχείο α).

ΑΡΘΡΟ 141

Περιφερειακή ολοκλήρωση

1. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM αναλαμβάνουν να συνεχίσουν να εξετάζουν περαιτέρω μέτρα για τη μεγαλύτερη ολοκλήρωση των αντίστοιχων περιφερειών τους στον κλάδο των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Η εν λόγω διαδικασία καλύπτει την περαιτέρω εναρμόνιση των νόμων και κανονισμών για τη διανοητική ιδιοκτησία, την περαιτέρω πρόοδο για την περιφερειακή διαχείριση και την επιβολή της εφαρμογής των εθνικών δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, καθώς και τη δημιουργία και τη διαχείριση περιφερειακών δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, κατά περίπτωση.
2. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM αναλαμβάνουν να προωθήσουν ένα εναρμονισμένο επίπεδο προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας στις αντίστοιχες περιφέρειες τους.

ΑΡΘΡΟ 142

Μεταφορά τεχνολογίας,

1. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM συμφωνούν ως προς την ανταλλαγή απόψεων και πληροφοριών για τις πρακτικές και τις πολιτικές τους που επηρεάζουν τη μεταφορά της τεχνολογίας, τόσο εντός των αντίστοιχων περιφερειών τους όσο και με τρίτες χώρες. Ειδικότερα, περιλαμβάνονται μέτρα για τη διευκόλυνση των ροών πληροφοριών, των επιχειρηματικών κοινοπραξιών, της αδειοδότησης και της υπεργολαβίας. Δίδεται ιδιαίτερη προσοχή τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για τη δημιουργία κατάλληλου και ευνοϊκού περιβάλλοντος για τη μεταφορά τεχνολογίας στις χώρες υποδοχής, συμπεριλαμβανομένων ζητημάτων όπως η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και το νομικό πλαίσιο.

2. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα, για την πρόληψη ή τον έλεγχο των πρακτικών ή των συνθηκών αδειοδότησης που αφορούν δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, οι οποίες ενδέχεται να έχουν αρνητικές συνέπειες στη διεθνή μεταφορά τεχνολογίας και οι οποίες συνεπάγονται κατάχρηση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας από κατόχους δικαιωμάτων ή κατάχρηση εμφανών δυσαναλογιών στον τομέα της πληροφορικής κατά τη διαπραγμάτευση αδειών.

3. Το μέρος ΕΚ διευκολύνει και προωθεί τη χρήση κινήτρων που χορηγούνται σε ιδρύματα και επιχειρήσεις στο έδαφός του για τη μεταφορά τεχνολογίας σε ιδρύματα και επιχειρήσεις των κρατών CARIFORUM ώστε να παρέχεται η δυνατότητα στα κράτη CARIFORUM να συγκροτήσουν μια βιώσιμη τεχνολογική βάση. Τα μέλη ΕΚ καταβάλλουν προσπάθειες να φέρουν εις γνώση της επιτροπής εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK οιαδήποτε γνωστή για μελέτη και επανεξέταση.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

ΑΡΘΡΟ 143

Δικαίωμα δημιουργού και συγγενή δικαιώματα

Α. Διεθνείς συμφωνίες

1. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM συμμορφώνονται με:
 - α) τη Συνθήκη του Παγκόσμιου Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας (WIPO) για τα δικαιώματα δημιουργού (Γενεύη, 1996) και

β) τη Συνθήκη WIPO για τις ερμηνείες / εκτελέσεις και τις φωνογραφικές εγγραφές (Γενεύη, 1996).

2. Τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM καταβάλλουν προσπάθειες να προσχωρήσουν στη Σύμβαση της Ρώμης για την προστασία των καλλιτεχνών, ερμηνευτών ή εκτελεστών των παραγωγών φωνογραφημάτων και οργανισμών ραδιοφωνικής μετάδοσης (1961).

B. Συνεργασία για τη συλλογική διαχείριση των δικαιωμάτων

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM διευκολύνουν τη θέσπιση διευθετήσεων μεταξύ των αντίστοιχων οικείων εταιριών κοινωνικής διαχείρισης με στόχο την αμοιβαία εξασφάλιση της ευκολότερης πρόσβασης και χορήγησης αδειών για τη χρήση του περιεχομένου σε περιφερειακό επίπεδο στην επικράτεια του μέρους ΕΚ και των υπογραφόντων κρατών CARIFORUM, με σκοπό την επαρκή αμοιβή των κατόχων δικαιωμάτων για τη χρήση του εν λόγω περιεχομένου.

ΑΡΘΡΟ 144

Εμπορικά σήματα

Α. Διαδικασία καταχώρησης

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM προβλέπουν σύστημα καταχώρησης των εμπορικών σημάτων, σύμφωνα με το οποίο κάθε τελική απόφαση που λαμβάνει η αρμόδια διοικητική αρχή των σημάτων είναι αιτιολογημένη και υποβάλλεται γραπτώς. Ο αιτών έχει την ευκαιρία να προσβάλει την απόφαση καταχώρησης του εμπορικού σήματος και να ασκήσει προσφυγή κατά της τελικής απόρριψης ενώπιον δικαστηρίου. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM εισάγουν επίσης τη δυνατότητα ένστασης κατά της καταχώρησης εμπορικών σημάτων μετά τη δημοσίευση των αιτήσεων. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM παρέχουν πρόσβαση στο κοινό σε ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων με τις αιτήσεις και τις καταχωρίσεις των εμπορικών σημάτων.

Β. Γνωστά εμπορικά σήματα

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM επισημαίνουν την υποχρέωση στο πλαίσιο της συμφωνίας TRIPS για την εφαρμογή της έννοιας των γνωστών σημάτων στα σήματα υπηρεσιών. Κατά τον προσδιορισμό του εάν ένα εμπορικό σήμα είναι γνωστό, το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM καταβάλλουν προσπάθειες να εφαρμόζουν την κοινή σύσταση που εγκρίθηκε από τη Συνέλευση της Ένωσης του Παρισιού για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας και από τη Γενική Συνέλευση του WIPO κατά την τριακοστή τέταρτη σειρά συνεδριάσεων των συνελεύσεων των κρατών μελών του WIPO, από τις 20 έως τις 29 Σεπτεμβρίου 1999.

Γ. Χρήση διαδικτύου

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM αναγνωρίζουν την ανάγκη για ένα σαφές νομικό πλαίσιο για τους ιδιοκτήτες εμπορικών σημάτων που επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν τα εμπορικά σήματά τους στο διαδίκτυο και να συμμετάσχουν στην ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου, το οποίο περιλαμβάνει διατάξεις για τη διαπίστωση εάν η χρήση σήματος στο διαδίκτυο έχει συμβάλει στην απόκτηση ή την παραποίηση εμπορικού σήματος ή εάν η εν λόγω χρήση αποτελεί πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού, καθώς και καθορισμό των μέτρων αποκατάστασης. Προς αυτή την κατεύθυνση, το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM καταβάλλουν προσπάθειες να εφαρμόζουν την κοινή σύσταση σχετικά με την προστασία των εμπορικών σημάτων, και άλλων δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας σε επισήμανση, στο διαδίκτυο, όπως εγκρίθηκε από τον WIPO κατά την τριακοστή έκτη σειρά συνεδριάσεων των συνελεύσεων των κρατών μελών του WIPO, από τις 24 Σεπτεμβρίου έως τις 3 Οκτωβρίου 2001.

Δ. Άδειες εμπορικών σημάτων

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM καταβάλλουν προσπάθειες να εφαρμόζουν τις κοινές συστάσεις που αφορούν τις άδειες εμπορικών σημάτων οι οποίες εγκρίθηκαν από τη συνέλευση της ένωσης του Παρισιού για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας και από τη γενική συνέλευση του WIPO κατά την τριακοστή-πέμπτη σειρά συνεδριάσεων των συνελεύσεων των κρατών μελών του WIPO, από τις 25 Σεπτεμβρίου έως τις 3 Οκτωβρίου 2000.

Ε. Διεθνείς συμφωνίες

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM καταβάλλουν προσπάθειες να προσχωρήσουν στο πρωτόκολλο της συμφωνίας της Μαδρίτης σχετικά με τη διεθνή καταχώρηση των σημάτων (1989) και στην αναθεωρημένη Συνθήκη για το δίκαιο των σημάτων (2006).

ΣΤ. Εξαιρέσεις στα δικαιώματα που απορρέουν από εμπορικό σήμα

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μεριμνούν για τη θεμιτή χρήση των περιγραφικών όρων, συμπεριλαμβανομένων των γεωγραφικών ενδείξεων, ως περιορισμένη εξαίρεση στα δικαιώματα που απορρέουν από ένα εμπορικό σήμα. Η εν λόγω περιορισμένη εξαίρεση λαμβάνει υπόψη τα νόμιμα συμφέροντα του ιδιοκτήτη του εμπορικού σήματος και των τρίτων μερών.

ΑΡΘΡΟ 145

Γεωγραφικές ενδείξεις

Α. Προστασία της χώρας καταγωγής

1. Καμία διάταξη της παρούσας συμφωνίας δεν υποχρεώνει το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM να προστατεύουν στο έδαφός τους τις γεωγραφικές ενδείξεις που δεν προστατεύονται στη χώρα καταγωγής τους.

2. Τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM θεσπίζουν σύστημα προστασίας των γεωγραφικών ενδείξεων στο έδαφός τους το αργότερο μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2014. Τα μέρη συνεργάζονται μέσω της επιτροπής εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 164, παράγραφος 2, στοιχείο γ) ως προς την ανάπτυξη των γεωγραφικών ενδείξεων στην επικράτεια των κρατών CARIFORUM. Για τον σκοπό αυτό και εντός έξι μηνών από την έναρξη ισχύος της παρούσας συμφωνίας, τα κράτη CARIFORUM υποβάλουν, στην επιτροπή εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK, κατάλογο δυνητικών γεωγραφικών ενδείξεων, καταγωγής κρατών CARIFORUM, προς εξέταση και διατύπωση παρατηρήσεων.

3. Τα μέρη συζητούν στο πλαίσιο της επιτροπής εμπορίου και ανάπτυξης CARIFORUM-EK την αποτελεσματική εφαρμογή του παρόντος άρθρου και ανταλλάσσουν πληροφορίες για τις νομοθετικές εξελίξεις και τις εξελίξεις πολιτικής σχετικά με τις γεωγραφικές ενδείξεις.

B. Όροι προστασίας

1. Η προστασία που παρέχεται στο μέρος ΕΚ και στα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM όσον αφορά τις γεωγραφικές ενδείξεις, χορηγείται σύμφωνα με το νομικό σύστημα και την πρακτική του μέρους ΕΚ ή του οικείου υπογράφοντος κράτους CARIFORUM, ανάλογα με την περίπτωση, και είναι αόριστης διάρκειας¹.

2. Η εν λόγω προστασία εξασφαλίζει ότι η χρησιμοποίηση των γεωγραφικών ενδείξεων των εμπορευμάτων που προστατεύονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 περιορίζεται αποκλειστικά στο μέρος ΕΚ και στα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM για εμπορεύματα που κατάγονται από τη σχετική γεωγραφική περιοχή και που παράγονται σύμφωνα με σχετικές προδιαγραφές προϊόντων.

¹ Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, η χρήση απεριόριστου αριθμού ανανεώσιμων περιόδων όχι μικρότερων από δέκα έτη θεωρείται αόριστης διάρκειας.

3. Όσον αφορά την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων, το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM απαγορεύουν και προλαμβάνουν, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήματος ενδιαφερόμενου μέρους, τα εξής:

- α) ανεξάρτητα από την κατηγορία προϊόντος επί του οποίου χρησιμοποιείται, τη χρησιμοποίηση στο έδαφός τους οποιουδήποτε μέσου κατά τον καθορισμό ή την περιγραφή εμπορεύματος, με το οποίο δηλώνεται ή υπονοείται ότι το εν λόγω εμπόρευμα κατάγεται από γεωγραφική περιοχή που δεν συμπίπτει με τον πραγματικό τόπο καταγωγής του, εφόσον με τον τρόπο αυτό το κοινό σχηματίζει εσφαλμένη αντίληψη όσον αφορά τη γεωγραφική καταγωγή του εμπορεύματος· κάθε άλλη χρησιμοποίηση που συνιστά πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού κατά την έννοια του άρθρου 10α της Σύμβασης των Παρισίων (1967).
- β) οιαδήποτε χρησιμοποίηση των προστατευόμενων ονομασιών για εμπορεύματα της ίδιας κατηγορίας προϊόντος με τη γεωγραφική ένδειξη που δεν κατάγονται από τη γεωγραφική περιοχή που επισημαίνεται, ακόμη και στις περιπτώσεις που:
 - i) αναφέρεται η πραγματική καταγωγή του εμπορεύματος,
 - ii) χρησιμοποιείται η σχετική γεωγραφική ένδειξη σε μετάφραση,
 - iii) η ονομασία συνοδεύεται από όρους, όπως «είδος», «τύπου», «με χαρακτηριστικά», «απομίμηση», «μέθοδος» ή άλλες ανάλογες εκφράσεις.

4. Είναι δυνατή η ανάκληση της καταχώρησης της γεωγραφικής ένδειξης. Η διαδικασία προς τον σκοπό αυτό προβλέπει τη συμμετοχή οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου με νόμιμα συμφέροντα.

Γ. Γενικοί όροι, φυτικές ποικιλίες, ζωικές φυλές

1. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM δεν υποχρεούνται να εφαρμόζουν την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων που αναφέρεται στο τμήμα Β όσον αφορά τα εμπορεύματα για τα οποία η σχετική ένδειξη ταυτίζεται με τον όρο που χρησιμοποιείται συνήθως στην καθομιλουμένη και αποτελεί την κοινή ονομασία των εν λόγω εμπορευμάτων στο αντίστοιχο έδαφός τους.

2. Καμία διάταξη του παρόντος τμήματος δεν υποχρεώνει το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM να εφαρμόζουν την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων που αναφέρεται στο τμήμα Β σε ό,τι αφορά τα προϊόντα που προέρχονται από είδος αμπέλου, φυτά ή ζώα για τα οποία η σχετική ένδειξη ταυτίζεται με την ονομασία ποικιλίας σταφυλιών, φυτικής ποικιλίας ή ζωικής φυλής που βρίσκεται στο έδαφος του μέρους ΕΚ ή ενδιαφερόμενου υπογράφοντος κράτους CARIFORUM κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας συμφωνίας.

3. Οι ομώνυμες γεωγραφικές ενδείξεις προστατεύονται από το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM, εφόσον υπάρχει επαρκής διαχωρισμός στην πράξη μεταξύ της γεωγραφικής ένδειξης που προστατεύεται στην αρχή και της ομώνυμης ονομασίας που προστατεύεται στη συνέχεια, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη οι ενδιαφερόμενοι παραγωγοί να αντιμετωπίζονται ισότιμα και να μην παραπλανώνται οι καταναλωτές. Ομώνυμη ονομασία που παραπλανά τον καταναλωτή ώστε να θεωρήσει ότι τα προϊόντα προέρχονται από άλλο έδαφος δεν προστατεύεται από το μέρος ΕΚ ή από το ενδιαφερόμενο υπογράφον κράτος CARIFORUM.

4. Αν μια γεωγραφική ένδειξη του μέρους ΕΚ ή του υπογράφοντος κράτους CARIFORUM είναι ομώνυμη με τη γεωγραφική ένδειξη τρίτης χώρας, εφαρμόζεται, τηρουμένων των αναλογιών, το άρθρο 23, παράγραφος 3 της συμφωνίας TRIPS.

Δ. Σχέση μεταξύ των γεωγραφικών ενδείξεων και των εμπορικών σημάτων

1. Μια γεωγραφική ένδειξη δεν καταχωρείται στο μέρος ΕΚ ή στα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM, όταν, λαμβάνοντας υπόψη τη φήμη ενός εμπορικού σήματος, το γεγονός ότι είναι ευρύτατα γνωστό και τη διάρκεια χρησιμοποίησής του, η καταχώρηση θα μπορούσε να παραπλανήσει τον καταναλωτή ως προς την πραγματική ταυτότητα του προϊόντος.

2. Από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας συμφωνίας, η καταχώρηση ενός εμπορικού σήματος που είναι ταυτόσημο με, παρόμοιο με ή περιέχει γεωγραφική ένδειξη που προστατεύεται αντίστοιχα στο μέρος ΕΚ ή στα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM σύμφωνα με το τμήμα Β και αφορά την ίδια κατηγορία προϊόντος, απορρίπτεται, αντίστοιχα, στο μέρος ΕΚ ή στα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM. Επιπλέον, η καταχώρηση εμπορικού σήματος υπό τέτοιες συνθήκες απορρίπτεται, αντίστοιχα, στο μέρος ΕΚ ή στα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM, εφόσον η αίτηση καταχώρησης εμπορικού σήματος υποβλήθηκε μετά την ημερομηνία της αίτησης για την προστασία της γεωγραφικής ένδειξης στο σχετικό έδαφος με αποτέλεσμα την επακόλουθη προστασία της γεωγραφικής ένδειξης.

3. Τα εμπορικά σήματα που έχουν καταχωρισθεί κατά παράβαση της προηγούμενης παραγράφου ακυρώνονται.

4. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM εξασφαλίζουν ότι, με την επιφύλαξη των διατάξεων του τμήματος Δ, παράγραφοι 1, 2 και 3, ένα εμπορικό σήμα, η χρησιμοποίηση του οποίου αντιστοιχεί σε μία από τις καταστάσεις που αναφέρονται στο τμήμα Β, παράγραφος 3, και το οποίο έχει κατατεθεί, καταχωρισθεί ή, στις περιπτώσεις που προβλέπονται από την σχετική νομοθεσία, καθιερωθεί με τη χρησιμοποίηση, καλή τη πίστη, στο έδαφος του μέρους ΕΚ ή του υπογράφοντος κράτους CARIFORUM, και πριν από την ημερομηνία εφαρμογής των υποχρεώσεων του ΠΟΕ στο μέρος ΕΚ ή στο υπογράφον κράτος CARIFORUM, ή πριν από την ημερομηνία της αίτησης για την προστασία της γεωγραφικής ένδειξης στο αντίστοιχο έδαφός τους, μπορεί να συνεχίσει να χρησιμοποιείται παρά την καταχώρηση γεωγραφικής ένδειξης, εφόσον δεν υπάρχει λόγος ακυρότητας ή ανάκλησης του εμπορικού σήματος κατά τα οριζόμενα στη νομοθεσία του μέρους ΕΚ ή του ενδιαφερόμενου υπογράφοντος κράτους CARIFORUM. Στην εν λόγω περίπτωση, επιτρέπεται η χρησιμοποίηση της γεωγραφικής ένδειξης μαζί με το σχετικό εμπορικό σήμα.

Ε. Μελλοντική συμφωνία προστασίας

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM αρχίζουν διαπραγματεύσεις, το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 2014, με σκοπό τη σύναψη συμφωνίας για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων στις αντίστοιχες επικράτειες τους, είναι η επιφύλαξη οιασδήποτε μεμονωμένων αιτήσεων προστασίας που ενδέχεται να έχουν υποβληθεί απευθείας.

ΣΤ. Χρήση διαδικτύου

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM αναγνωρίζουν την ανάγκη σαφούς νομικού πλαισίου για τους κατόχους γεωγραφικών ενδείξεων που επιθυμούν να χρησιμοποιούν τις γεωγραφικές τους ενδείξεις στο διαδίκτυο και να συμμετέχουν στην ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου, το οποίο περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με το ενδεχόμενο η χρησιμοποίηση εμπορικού σήματος στο διαδίκτυο να συμβάλλει στην ιδιοποίηση, επίκληση, απόκτηση κακή τη πίστη ή παραποίηση γεωγραφικής ένδειξης ή εάν η εν λόγω χρήση αποτελεί πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού, καθώς και καθορισμό των μέτρων αποκατάστασης, συμπεριλαμβανομένης της ενδεχόμενης μεταφοράς ή ανάκλησης του ονόματος τομέα. Προς αυτή την κατεύθυνση, το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM επιχειρούν να εφαρμόζουν την κοινή σύσταση σχετικά με την προστασία των εμπορικών σημάτων, και άλλων δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας σε επισήμανση στο διαδίκτυο, όπως εγκρίθηκε από τον WIPO κατά την τριακοστή έκτη σειρά συνεδριάσεων των συνελεύσεων των κρατών μελών του WIPO, από τις 24 Σεπτεμβρίου έως τις 3 Οκτωβρίου 2001.

ΑΡΘΡΟ 146

Βιομηχανικά σχέδια

Α. Διεθνείς συμφωνίες

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM επιχειρούν να προσχωρήσουν στον κανονισμό της Χάγης για την καταχώρηση των βιομηχανικών σχεδίων και υποδειγμάτων (1999).

Β. Απαιτήσεις σχετικά με την προστασία

1. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM θεσπίζουν ρυθμίσεις για την προστασία νέων ή πρωτότυπων βιομηχανικών σχεδίων που έχουν δημιουργηθεί κατά τρόπο ανεξάρτητο και που έχουν ιδιαίτερο χαρακτήρα.
2. Ένα σχέδιο θεωρείται νέο, εάν δεν έχει δημοσιοποιηθεί ταυτόσημο σχέδιο.
3. Ένα σχέδιο θεωρείται ότι διαθέτει ιδιαίτερο χαρακτήρα, εφόσον η συνολική εντύπωση που προκαλεί στον ενημερωμένο χρήστη διαφέρει από τη συνολική εντύπωση που προκαλεί στον ανάλογο χρήστη κάθε σχέδιο ή υπόδειγμα που έχει δημοσιοποιηθεί.

4. Η εν λόγω προστασία παρέχεται με καταχώρηση και χορηγεί στους κατόχους αποκλειστικά δικαιώματα σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Τα μη καταχωρημένα σχέδια χορηγούν τα ίδια αποκλειστικά δικαιώματα, αλλά μόνον εφόσον η προσβαλλόμενη χρήση προκύπτει από αντιγραφή του προστατευμένου σχεδίου. Τα μη καταχωρημένα σχέδια και τα σχέδια κλωστοϋφαντουργίας μπορούν να προστατεύονται από δικαίωμα σχεδίου ή δικαίωμα δημιουργού.

Γ. Εξαιρέσεις

1. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μπορούν να προβλέπουν εξαιρέσεις περιορισμένης έκτασης για την προστασία των βιομηχανικών σχεδίων, υπό τον όρο ότι οι εξαιρέσεις αυτές δεν συνεπάγονται υπέρμετρους περιορισμούς για την κανονική εκμετάλλευση των προστατευόμενων βιομηχανικών σχεδίων και δεν θίγουν σε υπερβολικό βαθμό τα νόμιμα συμφέροντα του κατόχου του προστατευόμενου σχεδίου, λαμβάνοντας υπόψη τα νόμιμα συμφέροντα τρίτων μερών.

2. Η προστασία σχεδίων δεν επεκτείνεται σε σχέδια που στην ουσία αποτελούν απόρροια τεχνικών ή λειτουργικών παραμέτρων.

3. Η καταχώρηση σχεδίου δεν παρέχει δικαιώματα επί σχεδίου που αντιβαίνει προς τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη.

Δ. Παρεχόμενα δικαιώματα

1. Ο κάτοχος ενός προστατευόμενου βιομηχανικού σχεδίου έχει το δικαίωμα να εμποδίζει τρίτα μέρη να προβαίνουν, χωρίς τη συγκατάθεσή του, στην παραγωγή, την προσφορά, την πώληση την εισαγωγή, την αποθήκευση ή τη χρήση ειδών που φέρουν ή ενσωματώνουν το προστατευόμενο σχέδιο, υπό την προϋπόθεση ότι οι προαναφερθείσες πράξεις επιχειρούνται για εμπορικούς σκοπούς ή βλάπτουν παράνομα τη συνήθη εκμετάλλευση του σχεδίου ή δεν είναι συμβατές με τις θεμιτές εμπορικές πρακτικές.
2. Σε ό,τι αφορά τα μη καταχωρημένα σχέδια, δεν θεωρείται ότι η προσβαλλόμενη χρήση απορρέει από αντίγραφο προστατευμένου σχεδίου, εάν το αντίγραφο προέκυψε από ανεξάρτητη δημιουργική εργασία δημιουργού για τον οποίο εύλογο είναι να θεωρείται ότι δεν γνώριζε το σχέδιο ή το υπόδειγμα που ο κάτοχος διέθεσε στο κοινό.

Ε. Διάρκεια της προστασίας

1. Η αρχική διάρκεια της προστασίας που διατίθεται στο μέρος ΕΚ και στα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM ανέρχεται σε τουλάχιστον μία πενταετία από την ημερομηνία καταχώρησης. Κατόπιν αιτήματος του κατόχου του δικαιώματος, η καταχώρηση ανανεώνεται για μία ή περισσότερες περιόδους πέντε ετών με όριο 25 έτη από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, εφόσον έχει καταβληθεί το τέλος ανανέωσης.
2. Η διάρκεια της προστασίας που παρέχεται στο μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM για τα μη καταχωρημένα σχέδια ανέρχεται σε τουλάχιστον μία τριετία από την ημερομηνία κατά την οποία δημοσιοποιήθηκε για πρώτη φορά στο αντίστοιχο έδαφος.

ΣΤ. Σχέση με το δικαίωμα δημιουργού

Το σχέδιο που προστατεύεται από δικαίωμα σχεδίου, το οποίο έχει καταχωρηθεί σε ένα από τα μέρη ή σε υπογράφων κράτος CARIFORUM σύμφωνα με το παρόν άρθρο, είναι επίσης επιλέξιμο για προστασία βάσει της νομοθεσίας περί διανοητικής ιδιοκτησίας του εν λόγω μέρους ή του υπογράφοντος κράτους CARIFORUM από την ημερομηνία κατά την οποία δημιουργήθηκε ή αποτυπώθηκε το σχέδιο σε οποιαδήποτε μορφή.

ΑΡΘΡΟ 147

Διπλώματα ευρεσιτεχνίας

A. Διεθνείς συμφωνίες

1. Το μέρος ΕΚ συμμορφώνεται με τα εξής:
 - α) Συνθήκη συνεργασίας όσον αφορά τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας (Ουάσιγκτον 1970, όπως τροποποιήθηκε τελευταία το 1984)
 - β) Συνθήκη για το δίκαιο ευρεσιτεχνίας (Γενεύη 2000),
 - γ) Συνθήκη της Βουδαπέστης για τη διεθνή αναγνώριση της κατάθεσης μικροοργανισμών με στόχο τις διαδικασίες ευρεσιτεχνίας (1977, όπως τροποποιήθηκε το 1980),

2. Τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM προσχωρούν στα εξής:
 - α) Συνθήκη συνεργασίας όσον αφορά τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας (Ουάσιγκτον 1970, όπως τροποποιήθηκε τελευταία το 1984)
 - β) Συνθήκη της Βουδαπέστης για τη διεθνή αναγνώριση της κατάθεσης μικροοργανισμών με στόχο τις διαδικασίες ευρεσιτεχνίας (1977, όπως τροποποιήθηκε το 1980),
3. Τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM καταβάλλουν προσπάθεια να προσχωρήσουν στη Συνθήκη για το δίκαιο ευρεσιτεχνίας (Γενεύη, 2000).

B. Διπλώματα ευρεσιτεχνίας και δημόσια υγεία

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM αναγνωρίζουν τη σημασία της δήλωσης της Ντόχα σχετικά με τη συμφωνία TRIPS και τη δημόσια υγεία, η οποία υιοθετήθηκε στις 14 Νοεμβρίου 2001 από την Υπουργική Διάσκεψη του ΠΟΕ, και της απόφασης του γενικού Συμβουλίου του ΠΟΕ της 30ης Αυγούστου 2003 σχετικά με την παράγραφο 6 της δήλωσης της Ντόχα για τη συμφωνία TRIPS και τη δημόσια υγεία, και συμφωνούν να λάβουν τα απαιτούμενα μέτρα όσον αφορά την αποδοχή του πρωτοκόλλου για την τροποποίηση της συμφωνίας TRIPS, το οποίο έγινε στην Γενεύη στις 6 Δεκεμβρίου 2005.

ΑΡΘΡΟ 148

Πρότυπα χρήσεων

Α. Απαιτήσεις σχετικά με την προστασία

1. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μπορούν να παρέχουν προστασία για οιοδήποτε προϊόν ή διαδικασία σε οιοδήποτε κλάδο της τεχνολογίας, εφόσον είναι νέα, διαθέτουν σε ορισμένο βαθμό μη πρόδηλο χαρακτήρα και προσφέρονται για βιομηχανικές εφαρμογές.
2. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μπορούν να εξαιρούν από το πλαίσιο προστασίας όλα τα προϊόντα και τις διαδικασίες, των οποίων η παρεμπόδιση εμπορικής εκμετάλλευσης στο έδαφός τους επιβάλλεται για λόγους προστασίας της δημόσιας τάξης ή ηθικής, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης προστασίας της ζωής ή της υγείας των ανθρώπων, των ζώων και των φυτών ή της αποτροπής πρόκλησης σοβαρής ζημίας στο περιβάλλον, υπό την προϋπόθεση ότι η άρνηση αυτή δεν στηρίζεται αποκλειστικά και μόνο στο γεγονός ότι η εκμετάλλευση απαγορεύεται βάσει του δικαίου τους.
3. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μπορούν επίσης να εξαιρούν από το πεδίο προστασίας:
 - α) διαγνωστικές, θεραπευτικές και χειρουργικές μεθόδους, για τη θεραπεία ανθρώπων ή ζώων·

β) με την επιφύλαξη του άρθρου 150, φυτά και ζώα, εκτός των μικροοργανισμών, και βιολογικές κατά βάση μέθοδοι για την παραγωγή φυτών ή ζώων, εκτός των μη βιολογικών και των μικροβιολογικών μεθόδων.

4. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου ισχύουν με την επιφύλαξη ισχύουσας νομοθεσίας στο μέρος ΕΚ ή στα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM.

Β. Διάρκεια προστασίας

Η προστασία που χορηγείται έχει ελάχιστη διάρκεια πέντε και μέγιστη διάρκεια δέκα ετών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης αρχειοθέτησης, ή, αν διεκδικείται προτεραιότητα, από την ημερομηνία προτεραιότητας.

Γ. Σχέση με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας

1. Όλοι οι υπόλοιποι όροι και η ευελιξία που προβλέπονται στα διπλώματα ευρεσιτεχνίας στο τμήμα 5 της συμφωνίας TRIPS ισχύουν, τηρουμένων των αναλογικών, για τα πρότυπα χρήσης, και συγκεκριμένα για αυτά που απαιτούνται για την εξασφάλιση της δημόσιας υγείας.

2. Μια αίτηση για χορήγηση διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορεί να μετατραπεί σε αίτηση για προστασία προτύπου χρήσης, εφόσον η αίτηση μετατροπής υποβάλλεται πριν από τη χορήγηση του διπλώματος ευρεσιτεχνίας.

ΑΡΘΡΟ 149

Φυτικές ποικιλίες

1. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM έχουν το δικαίωμα να προβλέπουν εξαιρέσεις σε αποκλειστικά δικαιώματα που χορηγούνται σε δημιουργούς φυτικών ποικιλιών προκειμένου να μπορούν οι καλλιεργητές να εξοικονομούν, να χρησιμοποιούν και να ανταλλάσσουν προστατευόμενους σπόρους ή πολλαπλασιαστικό υλικό που διατηρούνται στο αγρόκτημα.

2. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM προβλέπουν την προστασία των φυτικών ποικιλιών σύμφωνα με τη συμφωνία TRIPS. Στο εν λόγω πλαίσιο, εξετάζουν την προσχώρηση στη διεθνή Σύμβαση για την προστασία των νέων φυτικών ποικιλιών – UPOV (Πράξη του 1991).

ΑΡΘΡΟ 150

Γενετικοί πόροι, παραδοσιακές γνώσεις και λαϊκή παράδοση

1. Με την επιφύλαξη της εθνικής τους νομοθεσίας, το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM τηρούν, προστατεύουν και διατηρούν τις γνώσεις, τις καινοτομίες και τις πρακτικές των αυτοχθόνων και ντόπιων κοινοτήτων που αναπτύσσουν παραδοσιακούς τρόπους ζωής, σε ό,τι αφορά τη διατήρηση και την αυτοσυντηρούμενη χρήση της βιολογικής ποικιλομορφίας και προάγουν την ευρύτερη εφαρμογή τους με την εμπλοκή και τη συγκατάθεση των κατόχων των εν λόγω γνώσεων, των καινοτομιών και των πρακτικών και ενθαρρύνουν την ισόρροπη κατανομή των πλεονεκτημάτων που προκύπτουν από τη χρησιμοποίηση των εν λόγω γνώσεων, καινοτομιών και πρακτικών.
2. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM αναγνωρίζουν τη σημασία της λήψης κατάλληλων μέτρων, με την επιφύλαξη της εθνικής νομοθεσίας, για τη διατήρηση των παραδοσιακών γνώσεων και συμφωνούν να συνεχίσουν τις προσπάθειες για την ανάπτυξη διεθνώς συμφωνημένων προτύπων *sui generis* για τη νομική προστασία των παραδοσιακών γνώσεων.
3. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM συμφωνούν ότι οι διατάξεις της παρούσας ενότητας για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας και η σύμβαση για τη βιολογική ποικιλομορφία εφαρμόζονται βάσει αμοιβαίας υποστήριξης.

4. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM, στο πλαίσιο των διοικητικών απαιτήσεων για τις αιτήσεις για διπλώματα ευρεσιτεχνίας σχετικά με εφεύρεση που χρησιμοποιεί βιολογικό υλικό ως απαραίτητο στοιχείο της εφεύρεσης, μπορούν να απαιτήσουν από τον αιτούντα να προσδιορίσει τις πηγές του βιολογικού υλικού που χρησιμοποιείται από τον αιτούντα και περιγράφεται ως μέρος της εφεύρεσης.
5. Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM συμφωνούν στην τακτική ανταλλαγή απόψεων και πληροφοριών σχετικά με πολυμερείς συζητήσεις:
 - α) στο πλαίσιο του WIPO, για θέματα που καλύπτονται από τη διακυβερνητική επιτροπή γενετικών πόρων, παραδοσιακών γνώσεων και λαϊκής παράδοσης· και,
 - β) στο πλαίσιο του ΠΟΕ, για θέματα που αφορούν τη σχέση μεταξύ της συμφωνίας TRIPS και της Σύμβασης για τη βιολογική ποικιλομορφία, την προστασία των παραδοσιακών γνώσεων και της λαϊκής παράδοσης.
6. Μετά την ολοκλήρωση των σχετικών πολυμερών συζητήσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 5, το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM, κατόπιν αιτήματος του μέρους ΕΚ ή του υπογράφοντος κράτους CARIFORUM, συμφωνούν επί της αναθεώρησης του παρόντος άρθρου στο πλαίσιο του κοινού συμβουλίου CARIFORUM-EK, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα ανάλογων πολυμερών συζητήσεων.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

ΑΡΘΡΟ 151

Γενικές υποχρεώσεις

1. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών τους στο πλαίσιο της συμφωνίας TRIPS, και ιδίως του μέρους III, το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM μεριμνούν για τα μέτρα, τις διαδικασίες και τα μέτρα αποκατάστασης που απαιτούνται για την εξασφάλιση της επιβολής της εφαρμογής των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που καλύπτονται από το παρόν τμήμα. Τα εν λόγω μέτρα, οι διαδικασίες και τα μέτρα αποκατάστασης πρέπει να είναι θεμιτά και δίκαια, να μην είναι περίπλοκα και δαπανηρά άνευ λόγου και να μην προβλέπουν παράλογες προθεσμίες ούτε να συνεπάγονται αδικαιολόγητες καθυστερήσεις.
2. Τα εν λόγω μέτρα και τα μέτρα αποκατάστασης πρέπει επίσης να είναι αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά και να εφαρμόζονται κατά τρόπο ώστε να αποτρέπεται η δημιουργία εμποδίων στο θεμιτό εμπόριο και να προβλέπονται εγγυήσεις κατά της κατάχρησής τους.

ΑΡΘΡΟ 152

Επιλέξιμοι αιτούντες

Το μέρος ΕΚ και τα υπογράφοντα κράτη CARIFORUM αναγνωρίζουν ως πρόσωπα που έχουν δικαίωμα να ζητούν την εφαρμογή των μέτρων, των διαδικασιών και των μέτρων αποκατάστασης που αναφέρονται στο παρόν τμήμα και στο μέρος ΙΙΙ της συμφωνίας TRIPS:

- α) τους κατόχους των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύοντος δικαίου·
- β) κάθε άλλο πρόσωπο που έχει εξουσιοδοτηθεί να χρησιμοποιεί τα εν λόγω δικαιώματα, ιδίως οι κάτοχοι άδειας εκμετάλλευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ισχύοντος δικαίου·
- γ) τους οργανισμούς διαχείρισης συλλογικών δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας στους οποίους αναγνωρίζεται τακτικά το δικαίωμα να εκπροσωπούν κατόχους δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εφόσον το επιτρέπουν οι διατάξεις του ισχύοντος δικαίου και σύμφωνα με αυτές·
- δ) τους οργανισμούς προάσπισης επαγγελματικών συμφερόντων στους οποίους αναγνωρίζεται το δικαίωμα να εκπροσωπούν τους δικαιούχους δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εφόσον το επιτρέπουν οι διατάξεις του ισχύοντος δικαίου και σύμφωνα με αυτές.